

Замовник: Виконавчий комітет Кременчуцької міської ради

**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ –
Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської
територіальної громади на 2024 рік**

Керівник _____

Підгородецька С.І.

Виконавці _____

д.с.-г.н., проф., еколог Писаренко П.В.

д.е.н., проф., інженер-еколог Самойлік М.С.

Полтава 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТОДОЛОГІЯ СЕО	6
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО	6
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДПТ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО	7
1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2024 РІК, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	8
2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	15
3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	45
3.1. SWOT- АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	50
3.2 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ.....	53
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ).....	61
5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ...	64

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	70
7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	76
8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ...	85
8.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ	85
8.2 ОПИС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ	86
9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	88
10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	94
11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	97
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки. З 12 жовтня 2018 року в Україні вступив в дію закон «Про стратегічну екологічну оцінку». *Відповідно до ст. 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» цього закону з 1 січня 2020 року стратегічна екологічна оцінка може здійснюватися для програм економічного і соціального розвитку областей, районів, міст, сіл та селищ на короткостроковий період на добровільній основі.*

Програма економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік (далі – *Програма*) ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій розвитку регіональної економіки, враховує основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку, вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків, включає завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на 2024 рік, індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період.

Відповідно статті 2, п.1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», даний Закон регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського

господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, управління відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі - території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2030 року» (від 28 лютого 2019 року №2697-VIII). У цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище». 21 лютого 2017 р. у Верховній Раді України було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106). Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля. Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДДП та здійснення СЕО

Задля попереднього вивчення думки жителів Кременчуцької міської територіальної громади, було проведено попередні збори в ході яких мешканці Полтавської області, а саме представники підприємств, бізнесу, науки та громадськості висловили підтримку на розробку Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік та, відповідно для цього, необхідної екологічної документації.

У рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування - Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та розміщено на офіційному сайті Кременчуцької міської територіальної громади <https://kremen.gov.ua/?view=single-news&news-id=32592> з метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості та внесені ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

Протягом громадського обговорення заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (10 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА 2024 РІК, ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Концепцією формування Програми є людиноцентричний підхід, оскільки розвиток людського капіталу є базисом стабільності регіональної економіки та зміцнення конкурентних позицій Кременчуцької міської територіальної громади в державі. Основною метою економічного і соціального розвитку територіальної громади є підтримка провідних промислових підприємств, створення умов для економічного зростання, підвищення якості життя населення, поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, наповнення бюджету, покращення фінансування установ охорони здоров'я, освіти, культури, спорту.

Вирішення нагальних проблем планується шляхом реалізації основних пріоритетних напрямів, завдань та заходів, які передбачені Програмою економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік. Головною задачею Програми є продовження позитивних тенденцій збалансованого розвитку Кременчуцької міської територіальної громади, а саме створення сприятливих передумов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління на засадах ефективності, політичної неупередженості, відкритості, інтенсифікацію підприємницької та інвестиційно-інноваційної активності, генерування нових світоглядних цінностей і нових підходів вирішення найбільш актуальних завдань задля гідних умов життя та загального підвищення добробуту населення.

Програма ґрунтується на аналізі прогностичних тенденцій розвитку місцевої економіки Кременчуцької міської територіальної громади та враховує: основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку; вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків; завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на 2024 рік; індикатори ефективності її реалізації та основні прогностичні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у проєкті Програми проведено аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку Кременчуцької міської територіальної громади; визначені основні завдання та заходи щодо розвитку галузі (сфер діяльності), а також очікувані результати та ключові індикатори оцінки виконання запланованих завдань; наведений перелік цільових програм, діючих на території Кременчуцької міської територіальної громади, перелік пріоритетних проєктів місцевого розвитку, які планується реалізовувати у 2024 році, а також перелік видатків бюджету розвитку територіальної громади на 2024 рік.

Законодавчим базисом розроблення Програми є: Закони України "Про місцеві державні адміністрації", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про

засади державної регіональної політики", "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій"; постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 "Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету", постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки».

Програму розроблено з урахуванням стратегічних та операційних цілей Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2027 року, Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Планам заходів з її реалізації, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року, затвердженої рішенням засідання четвертої сесії Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області VIII скликання від 11.03.2021, поточній ситуації у регіоні та Кременчуцькій МТГ, пов'язаній з військовою агресією російської федерації та введенням в Україні правового режиму воєнного стану, а також Глобальних цілей сталого розвитку.

Розроблялася Програма у відповідності до вимог Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», постанови Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки», та «Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки», Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).

При підготовці Програми враховані завдання інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722); Стратегії з питань екологічної збалансованості розвитку територіальних громад Асоціації міст України на період до 2030 року (затверджено рішенням Правління Асоціації міст України 21 березня 2017 року № 4), Національних програм «Плану відновлення України». Методологічною основою розроблення Стратегії також є: постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання

проектів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами); постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки». При розробленні Стратегії враховано дотримання вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про управління відходами», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України», «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних ресурсів» щодо охорони, відтворення та використання природних рослинних ресурсів, тваринного світу та водних біоресурсів, а також «Про охорону земель» щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель.

Також Програма включає положення, які стосуються охорони довкілля та сталого використання природних ресурсів, передбачає виконання зобов'язань та заходів у відповідній сфері, визначених програмами, стратегіями, програмами та іншими документами загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, у тому числі: Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIII; Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабнету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р; Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р; Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; рішенням Координаційної ради з питань боротьби з деградацією земель та опустелюванням згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 №20, зокрема стосовно схвалення представлених НААН добровільних національних завдань щодо досягнення нейтрального рівня деградації земель за напрямом «Підтримання вмісту органічної речовини (гумусу) у ґрунтах» (до 2020 року передбачалося досягнення стабільного рівня органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь не нижче за базову лінію станом на 2010 рік (3,14 % в середньому по Україні, у т.ч. у розрізі зон: Полісся - 2,2%; Лісостеп - 3,19 %; Степ - 3,40 %), а до 2030 року - планується збільшення не менше ніж на 0,1 %), а також допоміжних заходів щодо досягнення НРДЗ за напрямками «Відновлення зрошення і поліпшення еколого-меліоративного стану зрошуваних земель» та «Відновлення та стале використання торфовищ»; Стратегією зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 688-р; Планом заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1567-р; Національною економічною стратегією, затвердженою постановою

Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179; Цілями Сталого Розвитку, затвердженими у 2015 році 70-ю сесією Генеральної асамблеї ООН (резолюція від 25.09.2015 70/1), з урахуванням розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку»; Ріо - Конвенціями та міжнародними угодами природоохоронного спрямування.

Програма розроблена в умовах воєнного часу з урахуванням Стратегії Полтавської області на 2021-2027 роки та Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року, які визначають такі стратегічні цілі **та пріоритети розвитку**:

1. Відновлення діяльності провідних промислових підприємств територіальної громади, які зупинили або частково призупинили свою діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації.
2. Формування умов для відновлення діяльності суб'єктів малого підприємництва та зростання кількості самозайнятого населення.
3. Допомога бізнесу, релокованому із зон бойових дій, в облаштуванні та налагодженні їх діяльності.
4. Підвищення рівня соціального захисту Захисників України, підтримання їх належного морально-психологічного стану, сприяння адаптації та інтеграції у суспільство.
5. Підвищення рівня соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.
6. Збалансована інноваційна конкурентоспроможна економіка.
7. Висока якість життя, комфортні умови та добробут.
8. Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля.
9. Ефективна інфраструктура підтримки бізнесу та просування експорту.
10. Розвиток туризму.
11. Супровід інвестиційної діяльності та маркетинг території.
12. Ефективна енергетична політика територіальної громади.
13. Енергоефективна міська інфраструктура.
14. Екологічно безпечна територіальна громада.
15. Ефективне врядування – активна громада.
16. Креативний освітній та культурний простір.
17. Зручна логістика, комфортний відпочинок і дозвілля.

Відповідно до Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року, державна екологічна політика спрямована на досягнення таких стратегічних цілей:

Ціль 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва.

Ціль 2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України.

Ціль 3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України.

Ціль 4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення.

Ціль 5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Аналіз відповідності цілей Програми стратегічним цілям державної екологічної політики, визначених Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року (далі - стратегічні цілі державної екологічної політики), приведено в таблиці 1.

Таблиця 1 - Аналіз відповідності цілей Програми стратегічним цілям державної екологічної політики визначених «Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Пріоритетні напрямки Програми*	Цілі державної екологічної політики**				
	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
1. Відновлення діяльності провідних промислових підприємств територіальної громади, які зупинили або частково призупинили свою діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації		+	+		
2. Формування умов для відновлення діяльності суб'єктів малого підприємництва та зростання кількості самозайнятого населення		+	+		
3. Допомога бізнесу, релокованому із зон бойових дій, в облаштуванні та налагодженні їх діяльності			+	+	
4. Підвищення рівня соціального захисту Захисників України, підтримання їх належного морально-психологічного стану, сприяння адаптації та інтеграції у суспільство			+	+	
5. Підвищення рівня соціального захисту внутрішньо переміщених осіб	+			+	

6. Збалансована інноваційна конкурентоспроможна економіка		+	++	+	
7. Висока якість життя, комфортні умови та добробут	+		++	++	
8. Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля			++		++
9. Ефективна інфраструктура підтримки бізнесу та просування експорту		++	+		
10. Розвиток туризму		++	+	+	
11. Супровід інвестиційної діяльності та маркетинг території			++		
12. Ефективна енергетична політика територіальної громади				++	
13. Енергоефективна міська інфраструктура	++	++	+	++	
14. Екологічно безпечна територіальна громада	++	++	++	++	++
15. Ефективне врядування – активна громада			+		++
16. Креативний освітній та культурний простір	++		++		
17. Зручна логістика, комфортний відпочинок і дозвілля	++		+	++	

"++" - цілі Програми добре узгоджені з стратегічними цілями державної екологічної політики;

"+" - цілі Програми та стратегічні цілі державної екологічної політики принципово узгоджуються.

Мета та пріоритетні напрямки Програми узгоджуються із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища,

раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

До сфери охоплення СЕО документа державного планування відноситься оцінка наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, від реалізації проектних рішень. Стратегічна екологічна оцінка документа державного планування – Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік, здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Альтернатива відсутня. Якщо документ державного планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та Планам заходів з її реалізації, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року, а також законодавства України.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСТІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Для підготовки даного розділу використовувались дані Екологічного паспорту Полтавської області за 2022 рік, Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища Полтавської області у 2022 році, Огляд стану довкілля Полтавської області за третій квартал 2023 року (аналітична довідка) та дані Головного управління статистики у Полтавській області. Крім того, використовувалася інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Кременчуцька міська територіальна громада (далі – територіальна громада) утворена шляхом добровільного приєднання територіальних громад згідно із Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Територіальна громада утворена відповідно до рішення сорок шостої сесії Кременчуцької міської ради VII скликання від 03.09.2020 «Про добровільне приєднання до територіальної громади міста Кременчука».

Адміністративним центром є місто Кременчук. До територіальної громади входять населені пункти: місто Кременчук, села Потоки, Мала Кохнівка, Придніпрянське, Соснівка Кременчуцького району.

Загальна площа становить 169,679 км², у тому числі: м. Кременчук – 95,860 км², Потоківський старостинський округ – 73,819 км².

Територіальна громада розташована в зоні помірного континентального клімату в межах Придніпровської низовини і середньої течії р. Дніпро на лівому та правому її берегах, в центральній частині України на відстані 115 км від обласного центру м. Полтави і 290 км від столиці України м. Києва.

Основною водною артерією є річка Дніпро, як частина Кременчуцького (Дніпродзержинського) водосховища. Поверхневі водні об'єкти представлені Кременчуцького (Дніпродзержинським) водосховищем, річками Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник та мережею дренажних каналів.

На території громади розташовуються (а також громада межує) із землями природно-заповідного фонду, які включають: Біловагівський гідрологічний заказник місцевого значення (площа 70 га, дата створення 28.12.1982, рішення Полтавського облвиконкому № 671); Заплава Псла - ландшафтний заказник місцевого значення (площа 885 га, дата створення 04.09.1995); Кременчуцькі плавні - регіональний ландшафтний парк (площа 5080 га, дата створення 12.07.2001); Білецьківські плавні - ландшафтний заказник загальнодержавного значення (площа 2980 га, дата створення 10.12.1994 Указ Президента України №

750/94); Кагамлицький регіональний ландшафтний парк (площа – 28,15 га; дата створення – 2013 р.); Парк-пам'ятка садовопаркового мистецтва – Придніпровський (площа – 40,19 га; дата створення – 1975 р.); Комплексна пам'ятка природи – міський сад (площа 7 га; дата створення – 1993 р.); Геологічна пам'ятка природи - Скеля – гранітний реєстр (площа 0,05 га; дата створення – 1970 р.). Відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/> на території громади частково розташовуються (територія громади межує) об'єкти Смарагдової мережі - Lower and middle Psel river valley (SiteCode: UA0000312); Kremenchutski Plavni Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000087).

Згідно фізико-географічного районування України, територія громади розташована на території Лівобережнодніпровського краю, Південнопридніпровської терасової низовинної області. Згідно геоботанічного районування України, Кременчуцька МТГ розташована в межах Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів, Лівобережнодніпровського округу липово-дубових, грабово-дубових, соснових (на терасах) лісів, луків, галофітної та болотної рослинності. Відповідно геоморфологічного районування України, громада розташована у межах Східноєвропейської полігенної рівнини, Придніпровської області пластово-аккумулятивних рівнин, у межах Придніпровської пластово-аккумулятивної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах.

Згідно агрогрунтового районування України, територія громади відноситься до зони лісостепу, Лівобережної низовинної провінції (терасова низовина, не дреновані засолені солонцюваті ґрунти). Природно-кліматичні умови Кременчуцької МТГ оптимальні для життя людини і господарської діяльності. Клімат – помірно-континентальний, переважно м'який, достатньо вологий.

До основних провідних промислових підприємств територіальної громади належать: *машинобудування та металообробка*: ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод», ПрАТ «Кременчуцький колісний завод», ПрАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин», ПП ВКП «Альфатекс», ПрАТ «АвтоКрАЗ»; *нафтопереробна та хімічна промисловість*: ПАТ «Укртатнафта», ТОВ «Кременчуцький завод технічного вуглецю»; *гірничодобувна промисловість*: АТ Кременчуцьке кар'єроуправління «КВАРЦ», ВП «Крюківський кар'єр» «ЦУП» ПАТ «Укрзалізниця», ТОВ «Мало-Кохнівський кар'єр»; *легка промисловість*: ПрАТ «Кременчуцька виробничо-торгівельна фірма «Кремтекс»; харчова промисловість: ПрАТ «Кременчуцький міськмолокозавод», ПрАТ «Кременчукм'ясо», ПрАТ «Кременчуцька кондитерська фабрика «Рошен», ТОВ «Кохнівський хліб», ПП ВТК «Лукас». Серед підприємств промисловості, що постраждали найбільше від воєнних дій на території громади можна виділити: ПАТ «Укртатнафта» (нафтопереробна галузь), ПрАТ «Кременчуцький завод дорожніх машин (галузь машинобудування), ТОВ «Кременчуцька ТЕЦ» (енергетична галузь).

У низці підприємств, які попри все продовжили свою діяльність, спостерігається зменшення обсягів виробництва у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. При цьому загалом стан навколишнього природного середовища на території громади залишається відносно стабільним. На території Кременчуцької МТГ розміщені поклади глини, піску, граніту.

Стан атмосферного повітря

За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2022 році від стаціонарних джерел забруднення повітря надійшло 25,8 тис. т. забруднюючих речовин (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 26,635 тис. т, або на 50,8% менше ніж у 2021 році. За останніми даними серед стаціонарних джерел головними забруднювачами є підприємства міст Кременчук та Горішні Плавні. На м. Кременчук припадало 27,4% від усіх викидів забруднюючих речовин в атмосферу стаціонарними джерелами. Із загальної кількості забруднюючих речовин, що надійшли в атмосферу, викиди метану та оксиду азоту, які належать до парникових газів, становили відповідно 13,9% загальних викидів. Крім цих речовин, у 2021 році в атмосферу було викинуто на 19,3% більше діоксиду вуглецю, який також впливає на зміну клімату [5].

Щільність викидів від стаціонарних джерел забруднення у розрахунку на квадратний кілометр території області становила 0,9 т шкідливих речовин (менше ніж середній показник в Україні (3,9т) у 4,3 рази). Обсяги викидів шкідливих речовин у розрахунку на одну особу області становили 19,8 кг (менше ніж середній показник в Україні в 2,8 разів). Найвищі показники в області у Кременчуцькому районі – 74 кг на кожного мешканця [5].

У 2022 році 494 (у 2021 р – 525, у 2020р. – 576, у 2019р. – 623, у 2018р. – 614, у 2017р. 641, у 2016р. – 540, у 2015 – 651, у 2014 – 464) підприємства Полтавщини здійснювали викиди забруднюючих речовин та парникових газів. Найбільше підприємств розташовано у великих містах Полтава та Кременчук. Підприємством, яке здійснює найбільший вплив на атмосферне повітря Полтавської області, залишається ПАТ «Укртатнафта» (нафтопереробна промисловість). Потужним забруднювачем атмосфери Кременчуцької МТГ є ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» (видобувна промисловість) – 15,5 % обласних викидів. Обсяги викидів ТОВ «Кременчуцька ТЕЦ» (виробництво та розподілення електроенергії) – становлять 7,6 % усіх викидів у 2022 році. Значна частина забруднення атмосферного повітря припадає на автомобільний транспорт – 42,3% [5; 13].

За результатами досліджень атмосферного повітря та радіаційного фону, проведених протягом 9 місяців 2023 року існуючими суб'єктами моніторингу на території Кременчуцької МТГ, всі показники відповідають нормам[5].

У 2023 році продовжуються роботи з удосконалення системи моніторингу за станом атмосферного повітря в місті Кременчук та створення місцевої екологічної

автоматизованої інформаційно-аналітичної системи постійного контролю. Така система підвищує можливості місцевої влади контролювати дотримання норм екологічної безпеки населення та в подальшому може примусити промислові підприємства працювати в напрямку до зменшення викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел у атмосферне повітря міста.

На даний час в місті Кременчук працюють в режимі реального часу три пости постійного контролю та спостереження за забрудненням повітря трендового типу, які вимірюють вміст 5 забруднюючих компонентів атмосферного повітря: пил, оксид вуглецю, сірководень, діоксид азоту, сірчистий ангідрид.

Аналіз стану атмосферного повітря оцінюється на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м.Кременчук на 5 постах спостереження по 10 інгредієнтах (Полтавський обласний центр з гідрометеорології – Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря: пост №1 (вул.Молодіжна, 9), пост №2 (вул.Лікаря О.Богаєвського, 2), пост №4 (вул.Шевченка, 22/30), пост №5 (вул.Приходька, 89)). Моніторинг забруднення атмосферного повітря проводиться аналітичною групою пересувної муніципальної екологічної лабораторії за 10 забруднюючими компонентами приземного шару атмосфери, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста, а саме: оксид вуглецю, діоксид азоту, сірчистий ангідрид, сірководень, метан, метилмеркаптан, формальдегід, пил (недиференційований за складом), сума вуглеводнів, також контролюється радіаційний фон.

За даними лабораторії Полтавського обласного центру з гідрометеорології в атмосферному повітрі міста Кременчук систематично спостерігається підвищений рівень вмісту пилу та протягом літніх місяців формальдегіду. Простежується закономірність сезонних змін. Саме у холодний період зростає забрудненість діоксидом сірки та розчинними сульфатами, що пов'язано зі збільшенням викидів продуктів згорання палива.

У порівнянні з вимірюваннями аналогічного періоду минулого року рівень концентрації забруднення зменшився за оксидом вуглецю, діоксидом азоту, сірчистим ангідридом та пилом. Рівень концентрації забруднення за сірководнем, формальдегідом та метаном трохи збільшився, але не перевищує 1 ГДК (рис. 1).

Результати спостережень [5] свідчать, що у місті Кременчук у 2022 році спостерігалось підвищення середньорічного вмісту формальдегіду. Забрудненість повітря важкими металами в цілому по місту протягом року була значно нижче допустимого рівня. Середньорічний вміст інших домішок істотно не змінився. Гамма-фон атмосферного повітря на всіх п'яти метеостанціях області протягом року не перевищував нормативів і залишався на рівні допустимих значень.

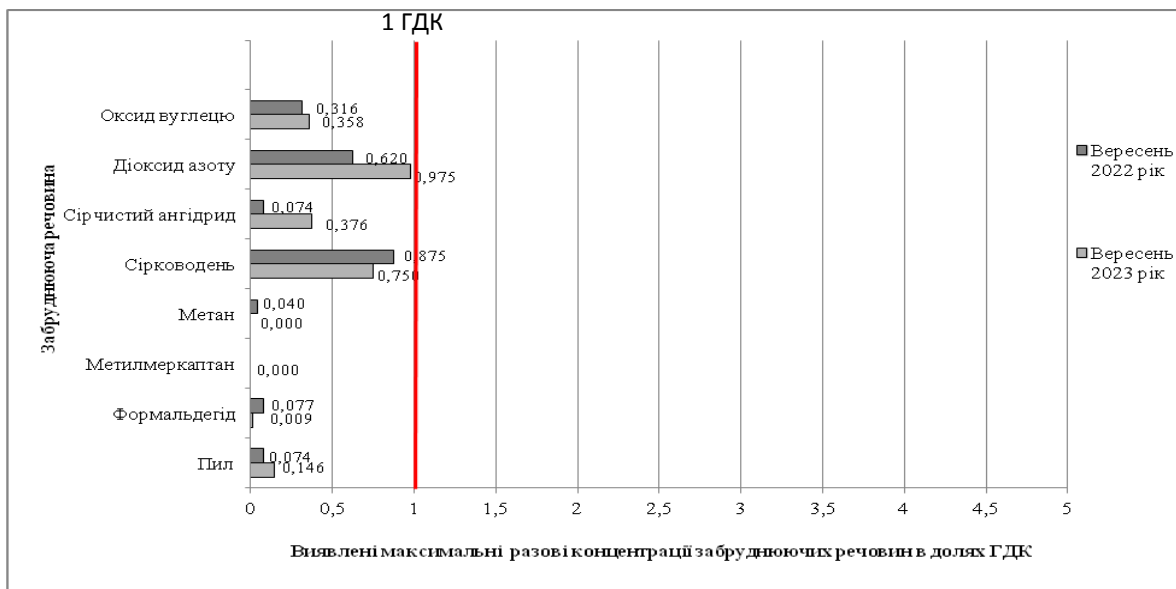

Рис. 1 - Порівняння місячних максимальних разових концентрацій забруднюючих речовин в долях ГДК, за вересень 2023 року та аналогічний період 2022 року

Протягом 2023 року на території міста Кременчук здійснюється короткостроковий прогноз метеорологічних умов забруднення атмосферного повітря. У той же час, досягнення пріоритетів проєкту Програми сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів, зокрема за рахунок наступних заходів:

- здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря з метою побудови комплексної системи моніторингу стану атмосферного повітря в громаді;
- заходи, пов'язані з озелененням території громади, що опосередковано сприятиме відновленню якості атмосферного повітря області;
- залучення інвестицій в енергозбереження та реалізація заходів щодо збільшення використання альтернативних джерел енергії;
- забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, у тому числі внаслідок аварійного (внаслідок воєнних дій) забруднення атмосфери;
- екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.

Зміна клімату

Клімат громади помірно-континентальний, переважно м'який, достатньо вологий. Зима малосніжна, порівняно тепла, літо - тепле і помірно вологе. За агрокліматичними умовами територія громади відноситься до зони недостатнього

зволоження, ГТК від 1,0 до 1,3 [12].

Метеорологічні умови є основним факторів для оцінки змiну клімату. Короткий метеорологічний огляд території, до якої віднесений даний проєкт ДДП (дані Полтавського обласного центру з гідрометеорології) у 2022 році наведений по найбільш репрезентативній МС (МС Веселий Поділ) [5]. Середня річна температура повітря склала $+9,6^{\circ}$ тепла, що вище минулого року на $0,4^{\circ}$ ($+9,2^{\circ}$ у 2021 році) та вище норми на $0,7^{\circ}$. Річна сума опадів по МС склала 588 мм (110 % норми), що більше ніж у попередньому році (2021 р. – 547,6 мм). Середня вологість повітря, яка визначена МС за 2022 рік, становила 75%.

Аналізуючи графік (рис. 2), можна зробити висновки про тенденцію поступового підвищення температурних умов для Кременчуцької МТГ, як і загалом для Полтавщини.

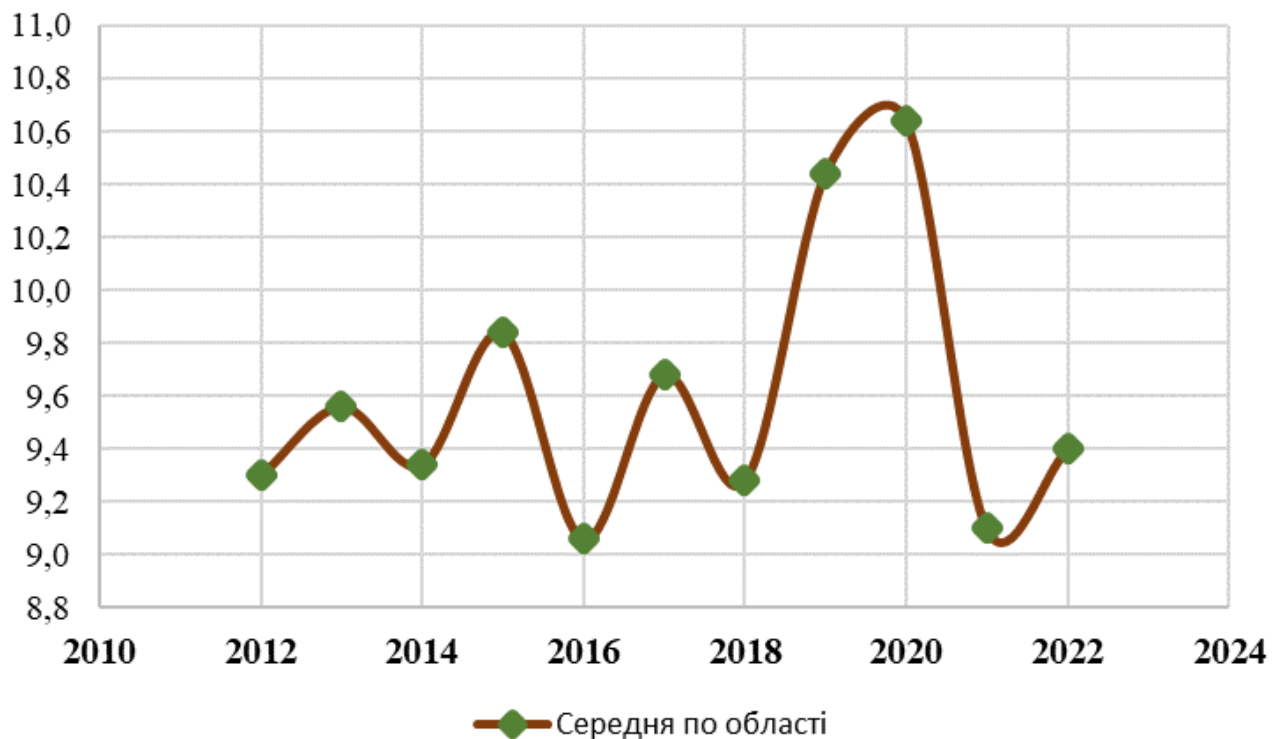

Рис.2 - Хід середньорічної температури повітря на території Полтавської області [5] за період 2012 - 2022 років.

Скорочення споживання природного газу, впровадження новітніх енергоефективних технологій спалювання палива, зменшення викидів від звалищ ТПВ, збільшення зелених насаджень на території громади – є необхідний та пріоритетний напрямок розвитку Кременчуцької міської територіальної громади. Пріоритетність напрямків, пов'язаних з використанням місцевих видів твердого палива, енергозбереженням та енергоефективністю в першу чергу обумовлено економічними факторами, але кінцевим результатом їх впровадження буде

ефективне скорочення викидів парникових газів. Тому у проєкті Програми визначена необхідність: освоєння нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, як важливого фактору підвищення рівня енергетичної безпеки; впровадження альтернативних джерел енергії; проведення заходів, спрямованих на зменшення втрат теплової та електричної енергії об'єктів комунальної власності та благоустрою; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризації відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення; озеленення населених пунктів громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Реалізація даних заходів дозволить значно зменшити викиди оксиду вуглецю.

Ще одним важливим заходом є ліквідація несанкціонованих звалищ та зменшення обсягів видалення відходів. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Враховуючи реалії сьогодення важливим аспектом також є забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, у тому числі внаслідок аварійного (внаслідок воєнних дій) забруднення атмосфери. Тому у Програмі визначено завдання, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо розроблення та забезпечення реалізації програм та планів заходів у сфері цивільного захисту, спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки в умовах воєнного стану.

Відповідно до постанови Уряду від 4 березня 2004 р. №256 та вимог Монреальського протоколу, Програма припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин знаходиться на контролі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. У 2021 викиди озоноруйнівних речовин від стаціонарних джерел забруднення на Полтавщині становили: фреони 1,782 т (незначне збільшення проти попереднього року на 4,4% або на 0,079 т); хлор та сполуки хлору (у перерахунку на хлор) 7,354 т (на рівні 2019 року) [5].

Національна система оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів - це система організаційно-технічних заходів щодо спостереження, збирання, оброблення, передачі і збереження інформації, необхідної для оцінки антропогенних викидів та абсорбції парникових газів. Найбільшу частину парникових газів прямої дії, що викидаються в атмосферу Полтавської області техногенними джерелами, складає двоокис вуглецю. За інформацією Головного управління статистики у Полтавській області, що побудована на даних форми 2-ТП (повітря), протягом 2022 року 406 підприємствами області викинуто в атмосферу 1,589 млн.т двоокису вуглецю, що

менше ніж у попередньому році на 19,4%. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел підприємств 5,833 тис.т (12,7%) належать до парникових газів, зокрема, метан (5,781 тис.т) та оксид азоту (0,052 тис.т). Тому, відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у 2022 році [5], досить важливо постійно залучати активні верстви населення до участі у програмах захисту озонового шару, зокрема за допомогою: запровадження використання інформаційних етикеток та екологічного маркування озоноруйнівних та озонобезпечних речовин і продукції, що їх містить, відповідно до вимог Глобальної гармонізованої системи класифікації і маркування хімічних речовин; організації пропаганди та інформування населення стосовно екологічної небезпеки руйнування озонового шару та його наслідків.

Відповідно до цього, у проекті Програми передбачається реалізація заходів щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля. Тому реалізація запланованих заходів проекту Програми сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

Водні ресурси

До земель водного фонду в Кременчуцькій МТГ належать землі, зайняті річками, озерами, водосховищами, ставками, болотами, прибережними захисними смугами уздовж річок та навколо водойм, землі під гідротехнічними спорудами та каналами. Основною водною артерією є річка Дніпро, як частина Дніпродзержинського водосховища. Поверхневі водні об'єкти представлені Дніпродзержинським водосховищем, річками Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник та мережею дренажних каналів. Аналіз сучасного стану водних ресурсів свідчить, що негативні процеси на річках, водосховищах та водоймах тривають. Більшість річок та водотоків замулилися, місцями втратили природну чистоту, порушена їх здатність до самоочищення. Русла річок, які протікають через Кременчук, потребують розчищення, відновлення водності, поліпшення екологічного стану і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану.

На сьогоднішній день в громаді склалася складна ситуація з санітарно-екологічним станом річки Дніпро. Коефіцієнт забрудненості (КЗ) вод, згідно з КНД 211.1.1.106 – 2003 [5] у 2022 році складав 1,86. Відповідно даних [5] у річці Дніпро спостерігається підвищений вміст марганцю.

Відповідно результатів держаного моніторингу вод [6] у р.Дніпро (580 км с.Власівка, лівий берег, питний в/з м.Кременчук) перевищення ГДК у 2022 році виявлено по БСК₅ та ХСК (дата відбору 05 грудня 2022 року), максимальні значення показників наступні: ХСК – 36,70 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,5 рази), БСК₅ – 4,64 гО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,5 рази). За результатами санітарно-хімічних досліджень води поверхневих водоймищ Кременчуцьким міськрайонним відокремленим підрозділом, у створі №26 (Кременчуцьке водосховище, с. Власівка питний водозабір) відібрана проба води відповідає нормативним вимогам.

Як зазначалося, значна територія поверхневих водойм замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок (зокрема берегоукріплення Кременчуцького водосховища), шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. У той же час потрібно відзначити негативні зміни, що відбуваються у річках даної території, що обумовлено замуленістю, як наслідок - евтрофікацією у теплий період водойм. Тому у проєкті Програми визначено заходи відновлення і підтримання гідрологічного стану річок громади.

Місто Кременчук майже на 98% забезпечує потреби в «свіжій» воді з поверхневих джерел водопостачання. В останні роки спостерігається стійка тенденція щодо зменшення обсягів водоспоживання, що в першу чергу пов'язано з економічними чинниками. Єдиним джерелом питного водопостачання для населення м. Кременчук є Кременчуцьке водосховище. Літній період дуже складний для системи водопостачання міста, протягом якого якість питної води має граничні показники, що напряду пов'язано з погіршенням якості води у Кременчуцькому водосховищі. У районі водозабору м. Кременчук сезонні відхилення (рівень кисню знижується, вміст марганцю підвищується) спостерігаються у літні місяці при високих температурах повітря та швидкостях вітру до 2 м/хв. у глибинних пробах води (збірний оголовок розташований на дні Кременчуцького водосховища на глибині майже 14 м) [13]. Причиною такої ситуації є явище евтрофікації – збагачення водойм біогенними елементами, що супроводжується підвищенням біопродуктивності водойми. Евтрофікація може бути наслідком природного старіння водойми, змиву добрив з навколишніх полів (сполуки азоту, фосфору, органічні речовини) та забруднення водами підприємств.

Основними причинами погіршення якості води в річках є недостатня ефективність роботи очисних споруд, незадовільний стан каналізаційних мереж, насосних станцій та споруд зливової каналізації. Більша частина каналізаційних мереж потребує заміни або капітального ремонту. Часті прориви каналізаційних колекторів є постійним джерелом небезпечного забруднення міського

середовища. Водопостачання та водовідведення в місті здійснює КП «Кременчукводоканал», яке задовольняє попит споживачів з постачання води питної якості та очищення господарсько-фекальних стічних вод. Загальна довжина водогінної мережі м. Кременчука становить 423,37 км, каналізаційної мережі – 283,6 км. У 2022 р. КП «Кременчукводоканал» було скинуто в річки Дніпро, Псел та Сухий Кагамлик 13,298 млн м³ зворотних вод. При цьому обсяг забруднюючих речовин склав 4,3483 тис. т [5].

На території м. Кременчук протяжність мереж холодного водопостачання - 440,1509 км, холодного водовідведення - 272,68795 км, колодязів водопостачання 7 535 шт., колодязів водовідведення - 4 353 шт.; зливова каналізація (по колектору) - 77,377 км. На території С. Потоки, с. Соснівка, с. Придніпрянське та Мала Кохнівка наявні 2 артезіанські свердловини, водонасосна станція II підйому, резервуар для води, башта Рожновського, водонапірна башта, 2 каналізаційні насосні станції, місце видалення відходів по вул. Сосновій, система водопостачання та водовідведення в с. Потоки.

Централізованим водопостачанням місто Кременчук забезпечено на 100%, сільські території – на 90%. Централізованим водовідведенням місто Кременчук забезпечено на 100%, сільські території – на 50 %. Комунальними підприємствами громади експлуатується 77,377 км каналізаційних мереж, з яких 45,8% ветхі та аварійні. Очищення стічних вод здійснюється на каналізаційних очисних спорудах м. Кременчук, які потребують реконструкції. Останнім часом значно погіршився технічний стан магістральних колекторів побудованих з залізобетонних труб в 60-70 роках минулого сторіччя внаслідок негативного впливу сульфато-газової корозії.

У Кременчуцькій МТГ питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, *тому у Програмі у межах реалізації ключових заходів передбачено заходи щодо:* надання якісних послуг з водопостачання та водовідведення, покращення забезпечення населення громади питною водою нормативної якості; реформування та розвиток водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності та надійності його функціонування водопостачання та водовідведення.

Земельні ресурси

Територія громади розташована в межах південного району лісостепової зони України. Відповідно до карти агрогрунтового районування України (<https://geomap.land.kiev.ua/zoning-2.html>) територія Кременчуцької міської територіальної громади відноситься до Лівобережної низовинної провінції (терасова низовина, не дреновані засолені солонцюваті ґрунти).

Територія громади розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно малогумусний чорнозем. В той же час певні гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях,

наближених до річки Дніпро та її приток, а також інших понижених зволжених ділянках мають місце ґрунти – лугові солонцюваті, лугові болотні, торф'яники, солонці лугові та їх комплекси. Ґрунтовий покрив Кременчуцької міської територіальної громади представлений переважно чорноземами типовими малогумусні або слабогумусні на лесових відкладах, піщаними та супіщаними ґрунтами; у заплаві вздовж русел річок поширені лучні, лучно-болотні, торф'яно-болотні, торф'яні ґрунти на делювіально-алювіальних відкладах. В геоструктурному відношенні Кременчуцька міська територіальна громада розташована в межах Дніпровсько-Донецької западини. Відповідно до карти ґрунтів Полтавської області (рис. 3) на даній території переважають чорноземи середньо та малогумусовані, лучно-чорноземні ґрунти.

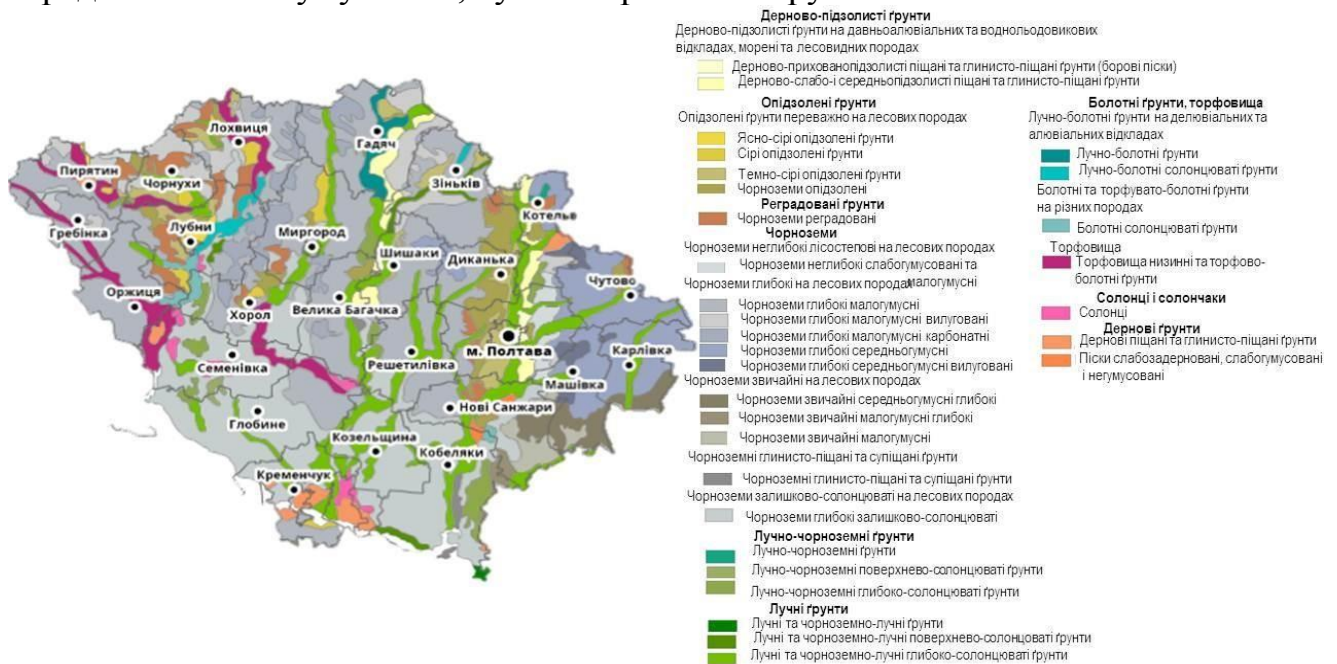

Рис. 3 - Ґрунти Полтавської області

Відповідно даних Полупана М.І. [12] вміст гумусу на території Кременчуцької міської територіальної громади знаходиться у межах 2% – 5%. Незважаючи на значні площі, зайняті чорноземами, на території Кременчуцької міської територіальної громади, як і в Полтавській області загалом, мають місце процеси, що негативно позначаються на стані ґрунту та зменшують його родючість. Основним процесом є втрата гумусу ґрунту.

Негативним чинником є також збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Проблемою для громади є наявність техногенно забруднених земель у зоні впливу міського полігону твердих побутових відходів на Деївській горі. Тому у проекті Програми визначено необхідність проведення обстеження ґрунтів на території міського полігону твердих побутових відходів на Деївській горі та у межах його санітарно-захисної зони.

Разом з тим, ґрунти Полтавської області легко піддаються механічному руйнуванню внаслідок ерозії та дефляції (рис. 4). Дії водної ерозії піддаються 369 тис. га сільськогосподарських угідь області, вітрової ерозії – 380 тис. га. Відсоток еродованих та ерозійно небезпечних сільськогосподарських земель на території Кременчуцької міської територіальної громади коливається в межах 11-20% від загальної площі.

Природний ґрунтовий покрив на більшій частині м. Кременчука піддається значним змінам. Помітною особливістю міських ґрунтів є велика кількість антропогенних включень, перемішування та переущільнення майже в усіх частинах ґрунтового профілю. За умов відсутності підтоплення територій правобережної частини міста в даній природній зоні ґрунти б мали значно кращі якості, досить високу продуктивність та стійкість до техногенного навантаження. Проблема підтоплення належить до таких, яка може й повинна бути вирішена як внаслідок зниження техногенного навантаження на територію міста, так і внаслідок збільшення водообміну у Кременчуцькому водосховищі, максимального наближення штучно створеної системи водосховищ до природної екосистеми. Зниження рівня ґрунтових вод на 1 м призведе до підвищення продуктивності природних ґрунтів.

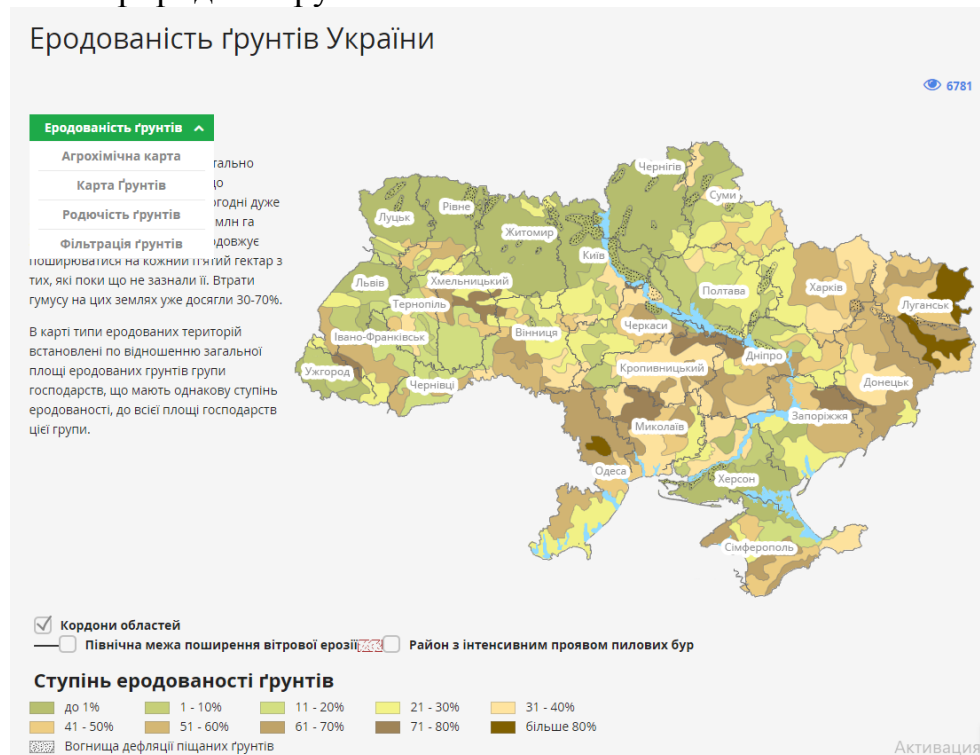

Рис. 4 - Ступінь еродованості ґрунтів.

Забрудненість ґрунтів у місті Кременчук пов'язано головним чином з викидами автотранспорту та промислових підприємств. Компоненти промислових викидів підприємств значно змінюють фізико-хімічні властивості ґрунтів, особливо в промислових і промислово-селітебних підзонах, де створюються несприятливі умови для росту і розвитку рослин. Забруднюючі речовини осідають

в радіусі до 5 км від стаціонарного джерела викидів. Основними джерелами забруднення ґрунтового покриву є підприємства енергетики, металургії, машинобудування, нафтохімії. Вміст важких металів у ґрунтах за усіма елементами протягом останніх років збільшується [13]. При цьому значення деяких елементів збільшилося майже вдвічі, що свідчить про поступове забруднення ґрунтів промисловими токсикантами. Внаслідок багаторічних викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря міста навколо підприємств сформувалися зони істотного забруднення ґрунтового покриву, перевищення ГДК якого постійно зростає. Тому одним із важливих напрямків, зазначених у проєкті Програми, є сприяння впровадженню екологоорієнтованих технологій на промислових підприємствах (у межах реалізації Програми охорони довкілля Кременчуцької територіальної громади на період 2021 - 2025 роки («Довкілля-2025»)).

Крім того, із 156 км загального фронту берегів Кременчуцького водосховища в межах Полтавської області 44 км піддані водній абразії. Втрата земель на рік складає від 3 до 4 метрів берегової лінії, а на окремих ділянках до 7 метрів. Тому у Проєкті Програми до пріоритетних на 2024 рік віднесено берегоукріплювальні заходи на Кременчуцькому водосховищі.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа

Станом на 01.01.2023 природно-заповідний фонд (ПЗФ) Полтавської області налічує 396 територій та об'єктів загальною площею 142853,3175 га, що складає 4,968 % від загальної площі області. З них 30 мають статус загальнодержавного значення: 2 національні природні парки, 20 заказників, 1 ботанічна пам'ятка природи, 1 ботанічний сад, 2 дендрологічних парки, 4 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.

Кількість територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення становить 366, з яких: 5 – регіональні ландшафтні парки, 161 – заказники (55 ландшафтних, 3 лісових, 38 ботанічних, 7 загальнозоологічних, 2 орнітологічних, 4 ентомологічних та 52 гідрологічних), 138 – пам'ятки природи (13 комплексних, 111 ботанічних, 2 зоологічних, 3 гідрологічних, 9 геологічних), 48 заповідних урочищ, 1 дендрологічний парк та 13 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.

Складові структурних елементів екологічної мережі в розрізі одиниць адміністративно-територіального устрою регіону у 2022 році: об'єктів ПЗФ – 142,789 га, водно-болотні угіддя – 233,53 га; відкриті заболочені землі – 85,099 га; водоохоронні зони – 0,36 га; прибережні захисні смуги – 3,480 га; ліси та інші лісовкриті площі – 286,033 га; курортні та лікувально-оздоровчі території – 0,442 га; рекреаційні території – 1,202 га; землі під консервацією – 37,1 га; відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом – 12,924 га; пасовища, сіножаті – 359,53 га.

На території міста Кременчук наявні об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ), у тому числі один загальнодержавного значення – заказник «Білецьківські плавні» (входить до регіонального ландшафтного парку «Кременчуцькі плавні»). Загальна площа об'єктів ПЗФ на території міста – 677,39 га, що становить 7,07% від площі міста.

На території громади розташовуються та межують наступні об'єкти ПЗФ: Біловагівський гідрологічний заказник місцевого значення (площа 70 га, дата створення 28.12.1982, рішення Полтавського облвиконкому № 671); Заплава Псла - ландшафтний заказник місцевого значення (площа 885 га, дата створення 04.09.1995); Кременчуцькі плавні - регіональний ландшафтний парк (площа 5080 га, дата створення 12.07.2001); Білецьківські плавні - ландшафтний заказник загальнодержавного значення (площа 2980 га, дата створення 10.12.1994 Указ Президента України № 750/94); Кагамлицький регіональний ландшафтний парк (площа – 28,15 га; дата створення – 2013 р.); Парк-пам'ятка садовопаркового мистецтва – Придніпровський (площа – 40,19 га; дата створення – 1975 р.); Комплексна пам'ятка природи – міський сад (площа 7 га; дата створення – 1993 р.); Геологічна пам'ятка природи - Скеля – гранітний реєстр (площа 0,05 га; дата створення – 1970 р.).

Відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/> на території громади частково розташовуються (територія громади межує) об'єкти Смарагдової мережі - Lower and middle Psel river valley (SiteCode: UA0000312); Kremenchutski Plavni Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000087).

Зелену зону міста Кременчук утворюють 10 парків, 20 скверів і бульварів, розташованих в різних частинах міста; зелена зона вздовж набережної; різновікові соснові насадження у північносхідній частині околиць; прилеглі до міста острови, а також вуличні та внутрішньо-квартальні насадження. Два парки міста входять до пам'яток садово-паркового мистецтва (Придніпровський парк і Міський сад). Одним з актуальних питань залишається проведення інвентаризації зелених насаджень загального користування Кременчука. Парки Кременчука: Воїнів-інтернаціоналістів (19 га); Крюківський парк (8,8 га); Студентський (60 га); Миру (10 га); Міський сад (7,8 га); МЮДа (6 га).

Основними проблемами розвитку заповідної справи в області є: недостатнє охоплення заповіданням екологічно стійких природних комплексів; загальний показник заповідності в області 4,96% є нижчим за національний (6,05%) і європейський (12-15%); нерівномірність розвитку заповідної справи в межах області та як наслідок в окремих адміністративних районах – низький відсоток заповідності (1-2% при середньообласному 4,96%); недостатнє сприяння місцевих органів самоврядування розширенню площ ПЗФ на місцевому рівні. Тому у Програмі визначено заходи щодо збереження та не виснаження використання об'єктів ПЗФ та екомережі, підвищення екологічної свідомості серед населення щодо збереження екологічно стійких природних комплексів, які відповідають

заходам *Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58)*. Також у Програмі визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів.

Рослинний та тваринний світ

Рослинний світ області багатий і різноманітний. Рослинний покрив представлений угрупованнями степів, лук, заплавних і соснових лісів, широколистяних лісів (здебільшого дібров), прибережно-водних і водних фітоценозів. Сучасний рослинний покрив регіону має трансформований характер. Напівприродні ценози збереглися переважно на заплавах річок, іноді – на їх терасах, хоча останнім часом також зазнали значних змін.

Зональні типи рослинності, широколистяні ліси та лучні степи, займають незначні площі. Ліси трапляються переважно на терасах річкових долин. Їх поширенню, крім антропогенного впливу, заважає засолення ґрунтів, яке є характерним для області. Степова рослинність займає схили балок і річкових долин, нерозорані кургани. Лучні степи області характеризуються найбільшою флористичною різноманітністю.

На території Кременчуцької міської територіальної громади лісові фітоценози громади представлені листяними та хвойними лісами. Відповідно геоботанічного районування України територія Кременчуцької МТГ відноситься до Східноєвропейської лісостепової провінції дубових лісів, остепнених луків та лучних степів, Української лісостепової підпровінції, Лівобережнодніпровського округу липово-дубових, грабово-дубових, соснових (на терасах) лісів, луків, галофітної та болотної рослинності.

Загальна кількість видів флори на території регіону складає 1514 одиниць (вищих судинних, голонасінних, хвоців, папоротей, плаунів). Це 33,5% до загальної чисельності видів України. Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України - 66 екз.

Охорона природного фіторізноманіття здійснюється в Полтавській області шляхом: ведення Переліку видів рослин, які не занесені до Червоної книги України, але є рідкісними або такими, що перебувають під загрозою зникнення в природних умовах на території Полтавської області і віднесені до третьої категорії (відповідне Рішення ухвалено вісімнадцятою сесією четвертого скликання Полтавської обласної ради 23 березня 2005р.); оптимізації та розбудови регіональної природно-заповідної екологічної мережі.

Фауністичний список Полтавської області представлений: 66 видами ссавців; 307 видами птахів, 150 видів з яких постійно гніздяться; 10 видами земноводних та 11 видами плазунів; 38 видами риб та великим різновидом комах.

Серед загальної кількості видів найбільш вразливими є степові зооценози, з них більше половини потребують особливої охорони.

Щодо мисливських тварин – у 2022 році збільшення щодо кількості основних видів спостерігалось у: оленів благородних – на 20%; лані – 28%. Зменшилася чисельність фазанів звичайних – на 25%; борсуків – на 38%; лисиць – на 10%. Чисельність інших види мисливських тварин залишалася (приблизно) на рівні попередніх років.

Згідно карти зоогеографічного районування територія громади відноситься до Лісостепоного зоогеографічного району (рис. 5) з долинами великих річок позазональні округи). Шляхи міграції птахів включають: широкофронтальний меридіанний (сіра чапля, білий та чорний лелека, чирок).

Основні проблемні питання у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин; збіднення екосистем. Фактична лісистість на території громади (11%), як і загалом у Полтавській області, є недостатньою, а тому потребує збільшення.

Тому у Програмі передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади.

Поводження з відходами

Проблема поводження з відходами є визначальною для забезпечення сталого розвитку держави, в тому числі й Полтавської області. За даними Головного управління статистики у Полтавській області у 2022 році від економічної діяльності підприємств та організацій і в домогосподарствах області, які надали звітність, утворилось 40535,8 тис. т (у 2021 році – 121760,5 тис. т.) відходів, що на 33% менше ніж у попередньому році. Основна частина утворених відходів - 40517,404 тис.т, або 99,9% від загального обсягу, належить до IV класу небезпеки (у 2021 р. – 121725,781 тис.т;). Відходи III класу небезпеки становили 17,817 тис. т – зменшення від попереднього року майже у два рази (у 2021 р. – 33,854 тис. т.) II класу – 0,468 тис. т - зменшення на 0,249 тис. т (у 2021 р. – 0,717 тис. т), I класу – 0,121 тис. т - зменшення на 0,055 тис. т, або на 31,3% (у 2021 р. – 0,176 тис. т) [5]. Зменшення кількості утворених відходів зумовлено можливістю суб'єктів господарювання не подавати фінансову та статистичну звітність під час дії воєнного стану, що передбачено положеннями Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

Позазональні округи

- Долини великих річок**
Характерні: бобер, видра, кулик-сорока, лежень, крячок (річковий і малий)
- Заплави**
Характерні: чапля (біла і жовта), баклан (великий і малий), коровайка, лебідь, синиця вусата, вуж водяний
- Піски Придніпров'я**
Характерні: сліпак піщаний, тушканчик трипалий, кулик-довгоніг, ящірка піщана, полоз жовточеревий
- Приморські солончаки**
Характерні: мартин жовтоногий, мартин середземноморський, мартин тонкодзьобий, крячок, галагаз, крех, пісочник

- районів
- позазональних округів

- Поліський зоогеографічний район**
Характерні: щур чорний, полівка пацюкогорола, мишівка північна, глушець, жовна чорна, синиця чубата, чечевиця
- Лісостеповий зоогеографічний район**
Характерні: хохуля, ховрах (європейський і крапчастий)
- Зоогеографічний район степу**
Характерні: полівка суспільна, хом'ячок сірий, тушканчик великий, тхір степовий, бабак, боривітер степовий, дрохва, гадюка степова
- Карпатський зоогеографічний район**
Характерні: бурозубка альпійська, ведмідь, кіт лісовий, дятел трипалий, горіхівка, шишкар, снігур, золотомушка, тинівка лісова, саламандра, тритон (альпійський і карпатський), кумка гірська
- Закарпатський зоогеографічний район**
Характерні: кажан-підковоніс великий, нічниця (триколірна і велика), дятел довгокрилий сірійський, сорокопуд сірий, підкоришник короткопалий, жаба прудка
- Зоогеографічний район Гірського Криму**
Характерні: кажан-підковоніс, нічниця (гостровуха і триколірна), олень кримський, муфлон, гриф чорний, стерв'ятник, мартин середземноморський, серпокрилець білочеревий, соловейко західний, вівсянка чорноголова

Рис. 5 - Карта зоогеографічного районування

Важливою екологічною проблемою Кременчуцької МТГ як промислового міста є поводження з промисловими та побутовими відходами. Найбільша кількість відходів у Полтавській області утворюється саме в Кременчуці. У 2022 році обсяг утворення небезпечних промислових відходів I-III класів небезпеки в Кременчуці склав 72% від загального обсягу відходів області (для порівняння – м. Полтава – 14%, м. Горішні Плавні – 3%).

Серед підприємств, які здійснюють найбільше техногенне навантаження на навколишнє природне середовище по відходах є ПрАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат» (станом на 01.01.2023 накопичено у відвалах та хвостосховищах 485,3 млн т. нетоксичних відходів) та ПАТ «Кременчуцький сталеливарний завод» (станом на 01.01.2023 у відвалі формувальних сумішей на орендованій земельній ділянці знаходиться 7,407 млн т відходів, які вважаються як нетоксичні).

Загальна кількість офіційно зареєстрованих місць видалення відходів в місті Кременчук складає 10, включаючи законсервованій полігон промвідходів цеха № 18 ПАТ «Укртатнафта».

Аналізуючи екологічні показники сфери поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) у Полтавській області, потрібно відзначити, що спостерігається тенденція зростання обсягу утворення ТПВ з 2002 року, а також щорічне зростання кількості ТПВ на душу населення, що є загальною тенденцією, характерною для регіонів України. Загалом, в області щорічно утворюється і вивозиться на звалища близько 1,0 млн. м³ ТПВ. Потрібно відмітити, що у регіоні спостерігається негативна тенденція до збільшення санкціонованого та несанкціонованого видалення ТПВ, збільшуються викиди звалищних (парникових) газів та скидів токсичного фільтрату у навколишнє природне середовище від звалищ ТПВ.

Міський полігон ТПВ розташований у правобережній частині Кременчука на Деївській горі та займає площу, згідно Державного акту на постійне землекористування, 28,0554 га. Звалище існує з 1965 року, усереднена товща шару накопичених на даний час відходів на звалищі складає 40 м, що становить 80% завантаження. Згідно даних паспорту міського звалища загальний обсяг видалених відходів станом становить більше 8811835 т, обсяг видалених відходів протягом року орієнтовно складає 67075 т. Глибина залягання рівня ґрунтових вод коливається від 5,7 до 47,5 м від поверхні землі.

Існуюче звалище ТПВ майже заповнено, а достатня кількість спеціально відведених місць для складування відходів виробництва відсутня. Основними чинниками небезпечного стану звалища ТПВ на Деївській горі є підвищена швидкість його заповнення, відсутність системи відводу звалищного фільтрату, відсутність фундаментальних протифільтраційних заходів. Альтернативи для розміщення нового полігону ТПВ у місті немає. За даними моніторингу стану підземних вод на території житлової забудови в межах впливу звалища ТПВ у

підземних водах систематично фіксуються перевищення нормативних показників за нітратами та загальною мінералізацією. Єдиним шляхом вирішення проблеми поводження з відходами є реконструкція міського звалища ТПВ з розробкою інженерного захисту його території.

У громаді впроваджено планово-регулярну систему збору ТПВ. Для забезпечення надання якісних послуг з вивезення побутових відходів, санітарного очищення та організації екологічного та економічно доцільного поводження з відходами у поточному році було придбано 40 контейнерів, побудовано 6 майданчиків для збору побутових відходів та придбано 10 туалетних кабін.

У той же час у громаді непроста ситуація з вивозом й утилізацією ТПВ. Відсутність комплексного підходу до видалення побутових відходів у населених пунктах, схем їхнього санітарного очищення та полігонів для розміщення ТПВ призводить до того, що численні балки й цвинтарі перетворилися на стихійні звалища. Відповідно цілей Стратегії [13] пріоритетним завданням для Кременчука є будівництво сучасного сміттєпереробного заводу, що сприятиме в цілому покращенню переробки побутових відходів не тільки Кременчука, а й поблизу розташованих населених пунктів, а також дасть можливість вирішити питання недопущення утворення стихійних сміттєзвалищ в межах міста та району.

Також розпочато роздільний збір ресурсоцінних відходів. Із щорічного обсягу утворених відходів, що складає понад 300 тис. м³, лише до 10 % знаходить подальше застосування як вторинні сировинні ресурси. У зв'язку із вищевикладеним, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів.

За даними Екологічного паспорту Полтавської області, у Кременчуцькому районі наявні наступні суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини:

- Комунальне підприємство «Кременчуцьке комунальне автотранспортне підприємство 1628» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області (39617, Полтавська обл., м. Кременчук, вул. Левка Лук'яненка, 48/75) - збирання полімерних відходів, а також відходів скла та паперу, у т.ч.: тара скляна використана; скляний бій; ПЕТ пляшка; макулатура паперова та картонна; тара пластикова дрібна використана; стейч плівка, поліетиленова плівка;

- ТОВ «Компанія «Кремватор-сировина» (39600; Полтавська обл., м.Кременчук, просп. Лесі Українки, 138, фактичні адреси пунктів прийому: м. Кременчук, вул. Профспілкова, 5-А; набережна Лейтенанта Дніпрова, 58-А; вул. Республіканська, 134-А (територія ринку «Правобережний»)) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, у т.ч.: макулатура; ПЕТ пляшка; поліетилен; пластмаса, банки з під напоїв (алюмінієві);

- ТОВ «Рубееко-вторма-Центр» (фактична адреса приймальних пунктів: Полтавська обл., м.Кременчук квт. 101, буд 8; вул. В. Бойка, 7; просп. Свободи, 85; вул. Республіканська, 134а) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, у т.ч.: макулатура; пляшка пластикова;- склотара (пивна пляшка); плівка поліетиленова; банка з під напоїв (алюмінієва);

- ПП «Крем-металпродукт» (фактична адреса приймальних пунктів: Полтавська обл., м.Кременчук вул.Гвардійська, 85 (біля житлового буд. № 1/73); вул. Княгині Ольги (біля житлового буд. № 14); просп. Л.Українки (біля житлового буд. № 16)) - збирання полімерних відходів, а також відходів скла та паперу, у т.ч.: тара скляна використана; скляний бій; ПЕТ-пляшка; макулатура;

- ФОП Заболотний В.І. (фактичні адреси приймальних пунктів: Полтавська обл., м.Кременчук, вул. Вадима Пугачова, 14-В; вул. Перемоги, 56; вул. Павлівська,9) - збирання полімерних відходів, а також відходів скла та паперу, у т.ч.: тара скляна використана; скляний бій; ПЕТ пляшка; макулатура; відходи поліетилену; відходи пластмас; ПЕТ пляшка використана; металеві баночки використані;

- ФОП Пашковська Л.М. (фактичні адреси приймальних пунктів: Полтавська обл., м.Кременчук, вул. Гайдамацька, 65; вул. Лесі Українки, 65-б; вул. Інтернаціоналістів, 13; вул. Мангарова, 1; вул. Макаренка, 38-Б; вул. Леонова, 2-Г; вул. Молодіжна, 11; вул. Покровська, 4; вул. Республіканська, 116; вул. Республіканська, 35/3; пров. Редутний, 29; вул. В.Великого, 60; вул. Тупік Карбишева, 2; вул. Вадима Пугачова, 172; вул. Майора Борищака, 22/6; Велика набережна, 35-б) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, у т.ч.: ПЕТ-пляшка; пластик; макулатура;

- ФОП Хоменко (фактичні адреси приймальних пунктів: м. Кременчук вул. Миру, 21; вул. Правобережна, 38-А; вул. Велика Набережна, 13-А) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та металобрухту, у т.ч.: ПЕТ-пляшка; макулатура; металобрухт;

- ФОП Притула (фактичні адреси приймальних пунктів: м. Кременчук, вул. ляхаря Богаєвського, біля будинку № 5) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та металобрухту, у т.ч.: ПЕТ-пляшка; макулатура; металобрухт;

- ПП «Повторстальмет» (фактична адреса приймальних пунктів: м. Кременчук, вул. Ярмакова, 5) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);

- «Полтава Кольоровий метал» (фактична адреса приймальних пунктів: м. Кременчук, вул. Ярмакова, 5-Б) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);

- ПП «Мет-Інвест СМЦ» (фактична адреса приймальних пунктів: м. Кременчук вул. Ярмакова, 9-Б) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);

- ФОП Левочков (фактична адреса приймальних пунктів: м. Кременчук, вул. Ярмаркова, 9-Б) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та металобрухту, у т.ч.: ПЕТ-пляшка; пластик; макулатура;
- ФОП Нікітін (фактична адреса приймального пункту: м. Кременчук вул. Макаренка, 7) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та металобрухту, у т.ч.: ПЕТ-пляшка; макулатура;
- ТОВ «КРІСТІЛЬ» (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Салганя, 14-Б) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);
- ТОВ «СВСТІЛЬ» (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Макаренка, 36-Б) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);
- ПП «Аргентум» (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Бетонна, 27; вул. Київська, 36; вул. Героїв УПА, 4а) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, скла та металобрухту: ПЕТ-пляшка; пластик; склотара; макулатура;
- ФОП Дормантов (фактичні адреси приймальних пунктів: м. Кременчук вул. Княгині Ольги, 16; квт. 304, б. 6; вул. В.Пугачова, 4а (гаражний кооператив «Автолюбитель 4»); вул. Вадима Бойка, 9/9) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, скла та металобрухту: ПЕТ-пляшка; пластик; склотара; макулатура; металобрухт;
- пункт прийому вторсировини (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Івана Приходька, 135; вул. Республіканська, 27; вул. Республіканська, 24) - Збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та брухту металу: ПЕТ-пляшка; пластик; макулатура; металобрухт;
- ФОП Ломоносов (фактична адреса: м. Кременчук, пров. Придніпровський в районі житлового будинку № 17-А) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу та брухту металу: ПЕТ-пляшка; пластик; макулатура; металобрухт;
- ФОП Мошко (фактична адреса: м. Кременчук просп. Л.Українки, 16) - збирання полімерних відходів, а також відходів паперу, та склотари: макулатура; ПЕТ-пляшки; склобій; банки з-під напоїв (алюмінієві);
- пункт прийому вторсировини (фактична адреса: м. Кременчук, вул. В.Великого в районі житлового будинку № 52) - збирання відходів паперу та брухту металу: макулатура; металобрухт;
- пункт прийому вторсировини (фактична адреса: м. Кременчук, вул. В.Великого в районі житлового будинку № 60) - збирання відходів паперу та скла: макулатура; скло;
- пункт прийому вторсировини (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Якова Петруся, 120-А) - збирання відходів паперу, пластик та брухту металу: макулатура; пластик; металобрухт;

- пункт прийому вторсировини (фактична адреса: м. Кременчук, вул. Кооперативна, 19) - збирання відходів металобрухту (чорний і кольоровий метал);

- ФОП Ганус (фактична адреса: м. Кременчук, тупик Степовий, 2) - збирання відходів пластику, паперу та скла: макулатура; пластик; склобій; банки з-під напоїв (алюмінієві).

На території Кременчуцької МТГ наявні приймальні пункти небезпечних відходів у складі побутових, які приведено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Приймальні пункти небезпечних відходів (за даними [6])

№	Найменування населеного пункту	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побут., од	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спец. підприємствам, од	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	м. Кременчук КП «Кременчуцьке комунальне автотранспортне підприємство 1628» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області	1	1	Всього за 2022 рік: 0,0381 т	Енергозберігаючі, ДРЛ, люмінесцентні та інші лампи, термометри. Отримано від населення: -лампи – 127 шт; -термометри – 18 шт.

Управління небезпечними відходами здійснюється суб'єктами їх утворення, або відходи передаються суб'єктам господарської діяльності, що мають відповідні ліцензії. Відповідно реєстру виданих ліцензій на провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами (Екосистема <https://eco.gov.ua/reyestr-vidanih-licenzij-na-provadhennya-gospodarskoyi-diialnosti-z-povodzhennya-z-nebezpechnimi-vidhodami>) на території Кременчуцької громади наявні підприємства, що займаються даним видом послуг:

1) ТОВ ГРІН АРТ (Полтавська обл., м. Кременчук, вул. Бутиріна, буд. 59), перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- *відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням* (у тому числі відпрацьовані моторні, індустріальні масла та їх суміші. Відходи забруднені нафтопродуктами – забруднені пісок, папір, деревина, ґрунт, ганчір'я, відпрацьовані фільтри);

- *відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії (збирання, зберігання, видалення);*

- відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків, оліфи;

- відходи виробництва, виготовлення і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/зв'язуючих матеріалів;

- гальванічний шлам;

- відпрацьовані батареї свинцевих акумуляторів, цілі чи розламані (збирання, зберігання);
- відходи розчинів кислот чи основ (збирання, , зберігання, видалення);
- шкіряний пил, зола, шлами, порошок, які містять сполуки шестивалентного хрому чи біоциди;
- відходи виробництва, одержання і застосування фотохімікатів чи матеріалів для обробки фотоматеріалів;
- відходи азбесту (пил та волокна);
- відходи поверхневої обробки металів і пластмас;
- відпрацьоване активоване вугілля (крім активованого вугілля, що утворюється у процесі підготовки питної води, у харчовій промисловості і у виробництві вітамінів);
- відходи виробництва, одержання і застосування фармацевтичних препаратів;
- відходи упаковок та контейнерів (за винятком тари з під пестицидів та агрохімікатів);
- розчини після травлення металів (збирання, , зберігання, видалення);
- шламові відходи, за винятком анодних шламів, із систем електролітичного очищення;
- відходи промислових установок з очищення вихідних газів;
- залишки від операцій з видалення промислових відходів;
- відходи, які складаються або містять хімічні речовини, що не відповідають специфікації або мають прострочений термін придатності;
- відходи скла від електронно-променевих трубок та іншого активованого скла.

2) КРЕМЕНЧУЦЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО 1628 (Полтавська обл., м. Кременчук, вул. Горького, буд. 48/75), перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (у т.ч. відпрацьовані люмінесцентні лампи та прилади, що містять ртуть).

3) ТОВ ГОФЕР (Полтавська обл, м. Кременчук, вул. Миру, 3 кв. 119) , перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- відпрацьовані нафтопродукти, непридатні до використання за призначенням (у т.ч. відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші, відходи, забруднені нафтопродуктами (промаслене ганчір'я, пісок, фільтри).

4) ПАТ КРЮКІВСЬКИЙ ВАГОНОБУДІВНИЙ ЗАВОД (Полтавська обл., м. Кременчук, вул. Івана Приходька, буд. 139), перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші);
- відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії.

5) ТОВ ПРОМСИСТЕМ (Полтавська обл., м. Кременчук, вул. Свіштовська, буд. 1), перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші);
- відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії.

6) ТОВ КОМПАНІЯ КРЕМВТОРСИРОВИНА (Полтавська обл., м. Кременчук, пр-т Л. Українки, 138), перелік видів небезпечних відходів, на поводження з якими видана ліцензія:

- відпрацьовані нафтопродукти, не придатні для використання за призначенням (у тому числі відпрацьовані моторні, індустриальні масла та їх суміші);
- відходи сумішей масло/вода, вуглеводні/вода, емульсії;
- відходи виробництва, виготовлення і застосування смол, латексів, пластифікаторів, клеїв/зв'язуючих матеріалів;
- відходи виробництва, одержання і застосування чорнила, барвників, пігментів, фарб, лаків, олифи.

У рамках проєкту GIZ «Субрегіональна стратегія поводження з твердими побутовими відходами» було визначено узагальнюючий морфологічний склад ТПВ для населених пунктів Полтавської області. Орієнтовний морфологічний склад ТПВ для Кременчуцької територіальної громади приведений на рис. 4. Як видно з рис. 6, значну частину ТПВ складають ресурсоцінні фракції: папір (8%), пластик (13%), скло (17%), метали (2%). При вилученні даних фракцій можливо отримувати додатковий дохід та зменшувати техногенне навантаження (до 40%) на місця видалення відходів. Тому у проєкті Програми визначені заходи підвищення екологічної свідомості населення щодо роздільного збору відходів.

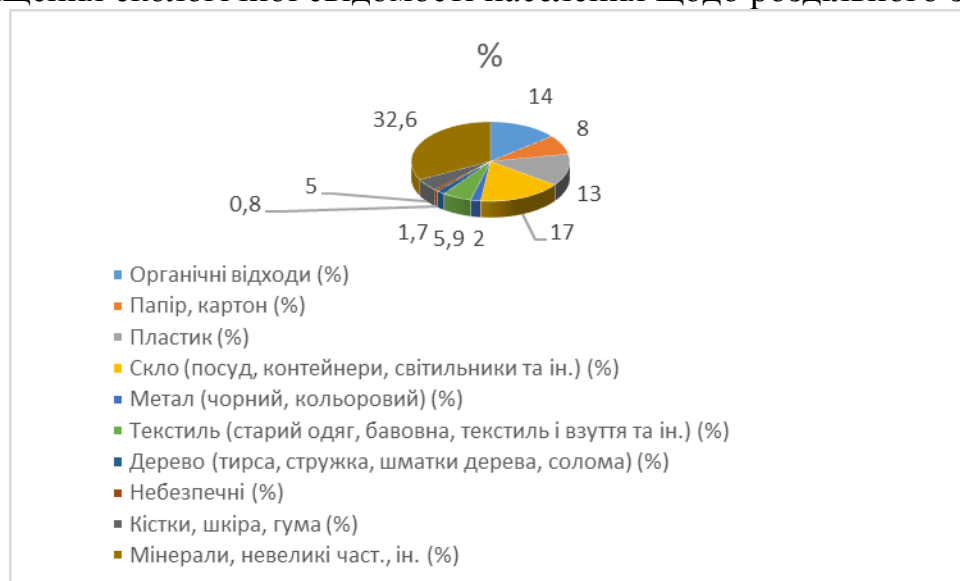

Рис. 6 - Морфологічний склад ТПВ Кременчуцької міської територіальної громади

Також у проєкті Програми передбачено наступні заходи (у рамках реалізації Програми охорони довкілля Кременчуцької територіальної громади на період 2021 - 2025 роки («Довкілля-2025»)):

- придбання та встановлення контейнерів (скло, пластик) для забезпечення роздільного збору сміття;
- придбання комунальної техніки для комунальних підприємств;
- збір та вивіз ТПВ на полігон із населених пунктів громади;
- проведення освітніх майстер-класів з культури поводження з відходами та формування екологічних звичок, відповідального ставлення населення у сфері поводження з побутовими відходами, небезпечними відходами (відпрацьовані лампи, батарейки, термометри тощо) у складі побутових тощо;
- ліквідація несанкціонованих звалищ;
- приведення МВВ до норм екобезпеки з урахуванням логістики їх розташування відповідно Регіонального плану управління відходами.

Для вирішення питань у сфері поводження з відходами відповідно Закону України «Про управління відходами» необхідно розробити місцевий План управління відходами (відповідно постанови КМУ Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами від 5 вересня 2023 р. № 947).

Матеріальні активи, об'єкти культурної спадщини

Відповідно до системи Електронного реєстру об'єктів культурної спадщини на території Полтавської області розміщено 1581 пам'ятки, 95 пам'яток національного значення, 866 — місцевого значення області, а також 620 найвизначніших об'єктів археології Полтавщини. На території Кременчуцької міської територіальної громади відповідно розпорядження голови Полтавської ОДА №529 від 16.07.2021 року наявно 117 об'єктів культурної спадщини (дані приведені <https://i1.poltava.to/uploads/2023/04/2023-04-17/529-2021.pdf>). По галузі «Культура і мистецтво» за 9 місяців 2023 року було профінансовано 65 249,341 тис. грн.

У проєкті Програми передбачено заходи щодо збереження об'єктів історичної та культурної спадщини (зокрема у межах реалізації Програми з охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Кременчуцької міської територіальної громади на 2022-2026 роки, затвердженої рішенням ІХ сесії VIII скликання Кременчуцької міської ради від 23 листопада 2021 року), тому реалізації Програми передбачає позитивні наслідки для розвитку історико-культурного потенціалу громади, що відповідає Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки та Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року.

Здоров'я населення

За інформацією Головного управління статистики у Полтавській області, статистичні дані щодо чисельності населення будуть оприлюднені після завершення терміну для подання статистичної та фінансової звітності, встановленого Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни». Чисельність наявного населення в громаді станом на 1.01.2022 року становила 217,604 тис. осіб.

У Кременчуцькій МТГ, як і в цілому по країні та по Полтавській області, зберігаються негативні тенденції в демографічній ситуації. Складна демографічна ситуація, зумовлена зниженням народжуваності. Більшість факторів, які впливають на демографічну ситуацію в громаді, формуються на загальнодержавному рівні і залежать від фінансово-економічного стану та добробуту населення. Подолання фінансової кризи та поліпшення економічного стану населення, що в свою чергу призведе до досягнення сталого демографічного розвитку, є тривалим і складним процесом.

Показники захворюваності населення і смертності залежать від великої кількості факторів – соціальних, економічних і, не в останню чергу, екологічних. Відповідно даних [5] головними причинами смерті населення Полтавської області у 2021 році стали хвороби системи кровообігу (64,5% від загальної кількості померлих), коронавірусна інфекція COVID-19 (11,1%), новоутворення (10,7%) та зовнішні причини смерті (3,9%).

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Тому питання збереження населення, в тому числі запобігання негативного впливу на нього факторів навколишнього середовища, знаходиться на постійному контролі Виконавчого комітету Кременчуцької міської ради. Всі завдання проєкту Програми направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для мешканців, сприятливе для бізнесу та цікаве для туристів, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, підвищення рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, які в кінці кінців відображаються на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Також, враховуючи сучасні умови, у Програмі визначено заходи, пов'язані із забезпеченням громадської безпеки, зокрема заходи щодо забезпечення цивільного захисту, спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

Соціальний ризик реалізації заходів проєкту Програми визначається як ризик для групи людей, на яку може вплинути впровадження об'єкта господарської

діяльності з урахуванням особливостей природно-техногенної системи.

Значення соціального ризику (R_s), для оцінювання, розраховується за формулою [17]:

$$R_s = CR_a V(1 - N_p) \quad 2.1$$

де: $CR_a = 1 \cdot 10^{-6}$ – прийнятий канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу;

V_u – уразливість території від прояву забруднення атмосферного повітря, $V_u = 0,48$ часток;

N = кількість населення Кременчуцької МТГ;

$T = 70$ років – середня тривалість життя, (визначається для даного регіону або приймається 70 років);

$N_p = 0$ – коефіцієнт, що визначається відношенням кількості додаткових робочих місць до чисельності населення.

Класифікація рівнів соціального ризику представлена у таблиці 3.

Таблиця 3 - Класифікація рівнів соціального ризику

<i>№</i>	<i>Рівень ризику</i>	<i>Ризик протягом життя</i>
1	Неприйнятний для професійних контингентів і населення	Більший ніж 10^{-3}
2	Прийнятний для професійних контингентів і неприйнятний для населення	$10^{-3}-10^{-4}$
3	Умовно прийнятний	$10^{-4}-10^{-6}$
4	Прийнятний	Менший ніж 10^{-6}

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Програми становить 0,0000980 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Програми становить 0,0000055 одиниць та характеризується як прийнятний (за розрахунком реалізації заходів щодо забезпечення населення якісною питною водою; зменшення скидів неочищених стічних вод за рахунок модернізації очисних споруд, зменшення ризику виникнення екологообумовлених захворювань у населення від джерел децентралізованого водопостачання та техногенно забруднених земель під звалищами відходів, покращення якості атмосферного повітря за рахунок зменшення викидів від спалювання (модернізація енергозабезпечення) та озеленення громади).

Попередні висновки

1. Реалізація цілей проєкту Програми сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Програми визначені наступні завдання - впровадження альтернативних джерел енергії, енергозберігаючих технологій на території Кременчуцької міської територіальної громади. До важливих завдань Програми щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ, зменшення обсягів

видалення ТПВ, збільшення озеленення території громади в межах розвитку екотуризму громади. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестаціонарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

У проєкті Програми передбачаються заходи щодо підвищення рівня суспільної екологічної свідомості населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення, а також заходів, пов'язаних з озелененням населених пунктів громади з метою відновлення якості атмосферного повітря громади. Тому реалізація запланованих заходів проєкту Програми сприяє зменшенню викидів парникових газів у атмосферне повітря у порівнянні із існуючою ситуацією та відповідає Плану заходів щодо виконання Конвенції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 року №932-р.

2. На території Кременчуцької міської територіальної громади протікають річки - р. Дніпро (Кременчуцьке водосховище), Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник та мережа дренажних каналів. Однією із головних проблем даних річок є їх захаращення, евтрофікація водоймищ. Особливо актуальним питанням на сьогодні є берегоукріплення Кременчуцького водосховища. Тому у проєкті Програми визначено завдання - відновлення природного стану річок громади, що є необхідною умовою розвитку зеленого туризму у громаді. Питання щодо водопостачання та водовідведення відноситься до першочергових, тому у Програмі передбачено заходи щодо модернізації системи очищення стічних каналізаційних вод м. Кременчук, модернізація мереж водопостачання та водовідведення, забезпечення належного рівня очищення питної води.

3. Одним із важливих пріоритетів, зазначених у проєкті Програми, є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озелененням території громади; підвищення рівня екологічної свідомості населення. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

4. На території Кременчуцької міської територіальної громади виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів. Тому у проєкті Програми визначено заходи щодо запровадження сучасних механізмів поводження з відходами, забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку (у межах реалізації Програми охорони довкілля Кременчуцької територіальної громади на період 2021 - 2025 роки «Довкілля-2025»).

5. На території Кременчуцької МТГ наявні землі природоохоронного значення, які складають 677,37 га. Природно-заповідний фонд представлений:

Біловагівський гідрологічний заказник місцевого значення (площа 70 га, дата створення 28.12.1982, рішення Полтавського облвиконкому № 671); Заплава Псла - ландшафтний заказник місцевого значення (площа 885 га, дата створення 04.09.1995); Кременчуцькі плавні - регіональний ландшафтний парк (площа 5080 га, дата створення 12.07.2001); Білецьківські плавні - ландшафтний заказник загальнодержавного значення (площа 2980 га, дата створення 10.12.1994 Указ Президента України № 750/94); Кагамлицький регіональний ландшафтний парк (площа – 28,15 га; дата створення – 2013 р.); Парк-пам'ятка садовопаркового мистецтва – Придніпровський (площа – 40,19 га; дата створення – 1975 р.); Комплексна пам'ятка природи – міський сад (площа 7 га; дата створення – 1993 р.); Геологічна пам'ятка природи - Скеля – гранітний реєстр (площа 0,05 га; дата створення – 1970 р.). Відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/> на території громади частково розташовуються (територія громади межує) об'єкти Смарагдової мережі - Lower and middle Psel river valley (SiteCode: UA0000312); Kremenchutski Plavni Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000087).

У проєкті Програми визначено заходи щодо збереження об'єктів ПЗФ; підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо; відновлення екомаршрутів, які відповідають заходам Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58).

б. Основними проблемними питаннями у сфері охорони використання та відтворення тваринного світу на території громади є: браконьєрство на суходолі та на воді; пошкодження місць проживання тварин, збіднення екосистем. Тому у проєкті Програми передбачені заходи, пов'язані з озелененням території громади, а також підвищення рівня суспільної екологічної свідомості щодо збереження флори та фауни громади.

Одним з факторів, який впливає на здоров'я та тривалість життя населення є екологічний, а саме стан повітря, води, ґрунту, особливості клімату. Всі завдання проєкту Стратегії направлені на створення екологічно привабливого та комфортного середовища проживання для населення, у тому числі на підвищення рівня екологічної безпеки території, рівня суспільної екологічної свідомості, удосконалення місцевої екологічної політики, що в кінці кінців відображається на покращенні добробуту населення та як наслідок – покращення демографічної ситуації та здоров'я населення.

Таким чином, одними із найбільш актуальних невирішених питань сьогодення у Кременчуцькій міській територіальній громаді є: *проблема із водопостачанням та водовідведенням* (зношеність мереж, недостатній рівень очистки каналізаційних стоків та необхідність їх модернізації, необхідність забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм

тощо); *захаращення та забруднення поверхневих водойм, руйнування берегів Кременчуцького водосховища* (необхідність відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, евтрофікація водоймищ, необхідність берегоукріплення р. Дніпро); *проблема поводження з ТПВ* (недостатній рівень технічного забезпечення даної сфери, низький рівень утилізації ресурсоцінних фракцій тощо); *необхідність енергозаощадження, енергозаміщення, що викликано реаліями часу; збільшення кількості деградованих та малопродуктивних земель; шкідливий антропогенний вплив на природоохоронну зону; збільшення викидів забруднюючих речовин та збільшення впливу на клімат, у тому числі парникових газів.* Даний проєкт Програми враховує пріоритетні екологічні проблеми Кременчуцької міської територіальної громади, та визначає першочергові заходи їх вирішення на 2024 рік з урахуванням: Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2023 роки, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року, Регіональної програми охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з урахуванням регіональних пріоритетів Полтавської області на 2022-2027 роки (програма «Довкілля-2022»), Регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області (розпорядження Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58), Програми охорони довкілля Кременчуцької територіальної громади на період 2021 - 2025 роки («Довкілля-2025»). Все це актуалізує необхідність впровадження даної Програми.

3. ХАРАКТЕРИСТИКУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Населення Кременчуцької міської територіальної громади (за даними Головного управління статистики в Полтавській області) на 01.01.2022 року складало 217,604 тис. осіб. Зменшення чисельності населення відбувається внаслідок перевищення смертності над народжуваністю; перевищення темпів вибуття над темпами прибуття; наслідки воєнних дій на Україні.

Програма економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік визначає пріоритетні напрями економічного і соціального розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення, покращення демографічної ситуації. Напрями Програми заплановано впроваджувати виконанням переліку заходів, які покликані привести громади до стратегічного бачення. Реалізація заходів Програми при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності громади.

Російське вторгнення спричинило значний обсяг екологічних проблем, подолання яких доведеться вирішувати впродовж багатьох років після перемоги. Тому необхідно забезпечити дієві і сучасні методи покращення екологічної ситуації.

Відповідно проекту Програми, основними екологічними проблемами на території Кременчуцької міської територіальної громади є: забруднення атмосферного повітря; поводження з відходами, зокрема забезпечення екологічно-безпечного розміщення та захоронення побутових відходів; забруднення водних ресурсів. Тому, основним завданням в галузі охорони довкілля є підвищення рівня екологічної безпеки, формування сприятливого навколишнього середовища, як необхідної умови покращення якості життя та здоров'я мешканців громади. Завдання реалізуються в рамках Програми охорони довкілля Кременчуцької міської територіальної громади на період 2021-2025 роки («Довкілля – 2025»), затвердженої рішенням Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області від 22 грудня 2020 року, зі змінами від 16.12.2021, 26.05.2023, 15.09.2023.

У зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації та введенням на території України воєнного стану виконання у 2023 році природоохоронних заходів програми «Довкілля – 2025» здійснюється не в повному обсязі. Це пов'язано, в тому числі, і з дією Постанови КМУ № 590 від 9

червня 2021 року, якою визначено першочерговість та послідовність оплати в умовах воєнного стану.

На території громади зостається ряд невирішених екологічних проблем, вирішення яких включено до ключових заходів реалізації проєкту Програми. Зокрема, наявні проблеми щодо очищення стічних вод, якісного водопостачання та водовідведення. Населення сільської місцевості громади частково використовує ґрунтові води через шахтні колодязі та неглибокі свердловини, створюються ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене перевищеним вмістом нітритів і нітратів. Дана проблема є похідною від іншої - недостатній рівень охоплення населення послугами із водовідведення та забруднення підземних вод із вигрібних ям сільської території. Тому у проєкті Програми передбачено заходи щодо модернізації системи очищення стічних та каналізаційних вод, збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території сільських населених пунктів громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж, забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм.

Актуальними питаннями для Кременчуцької міської територіальної громади є покращення якості поверхневих вод, берегоукріплення р. Дніпро (Кременчуцького водосховища). Однією із головних проблем р. Дніпро є евтрофікація водоймищ, скид неочищених стічних вод, що призводить до її забруднення та не відповідності показникам рибогосподарського призначення. На території громади протікають також малі річки, зокрема р. Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник, основною проблемою яких є захаращення та необхідність розчистки. Оцінка поточного екологічного стану поверхневих вод громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності.

Проблемним питанням залишається укріплення берегів річок, шляхом створення захисних лісових насаджень, а також виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Значну частку в забрудненні поверхневих джерел громади вносить змив із урбанізованих територій. Із зливовими стічними водами до водних об'єктів надходять завислі речовини, органіка, азот, фосфорні та інші речовини. Все це потребує комплексного вирішення даних проблем. Тому у проєкті Програми визначено заходи щодо регулювання та розчистки русел, відновлення водності річок громади.

У сфері поводження з відходами ситуація на території Кременчуцької міської територіальної громади потребує особливої уваги. Щорічно кількість відходів, що утворюється в громаді, збільшується. Із щорічного обсягу утворених відходів, що складає понад 300 тис. м³, лише до 10% знаходять подальше

застосування, як вторинні сировинні ресурси, виникає нагальна потреба удосконалення роботи у напрямку організації вторинної переробки відходів.

Існуюче звалище ТПВ майже заповнено, а достатня кількість спеціально відведених місць для складування відходів виробництва відсутня. Основними чинниками небезпечного стану звалища ТПВ на Деївській горі є підвищена швидкість його заповнення, відсутність системи відводу звалищного фільтрату, відсутність фундаментальних протифільтраційних заходів. Альтернативи для розміщення нового полігону ТПВ у місті немає. За даними моніторингу стану підземних вод на території житлової забудови в межах впливу звалища ТПВ у підземних водах систематично фіксуються перевищення нормативних показників за нітратами та загальною мінералізацією. Єдиним шляхом вирішення проблеми поводження з відходами є реконструкція міського звалища ТПВ з розробкою інженерного захисту його території. Тому у Програмі передбачі заходи щодо ведення контролю за якісним станом підземних вод та ґрунтів у зоні впливу міського полігону твердих побутових відходів на Деївській горі. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, приведення існуючого МВВ до норм екобезпеки що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Важливе значення має розвиток екологічної свідомості населення, екологічної освіти. Тому на території громади постійно здійснюються екологічні заходи у суспільних закладах, проводяться екологічні експедиції, випускається рекламна екологічна продукція.

Негативним чинником на території громади є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Тому у проєкті Програми передбачено сприяння впровадженню екологічних та інноваційних технологій, підтримка інноваційних екологоорієнтованих підприємств та стартапів.

Також одним із важливих завдань, зазначених у проєкті Програми є поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, що включає заходи щодо охорони земель; заходи, пов'язані з озеленням та залісненням території громади; підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Надзвичайно актуальним питанням для Кременчуцької міської територіальної громади є питання екологічної ситуації та забруднення навколишнього природного середовища. Вплив людини на навколишнє середовище стає все більш помітним і дослідження характеру цього впливу – головний напрям у розв'язанні проблем охорони навколишнього природного середовища. Але при цьому є деякі питання, які необхідно вирішити, щоб не допустити погіршення стану навколишнього природного середовища громади. У проєкті Програми передбачено необхідність збереження природно-заповідного фонду (визначені заходи щодо утримання та благоустрій об'єкту природно-

заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - II черги Парк «Ювілейний»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду регіонального ландшафтного парку «Кагамлицький»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - I черга збереження), відтворення та розширення зелених зон та водних об'єктів; підвищення екологічної культури та рівня екологічної свідомості мешканців громади.

У проєкті Програми визначена необхідність підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття тощо.

Також реалізація цілей проєкту Програми сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин та зменшенню впливу на клімат, у тому числі парникових газів. Для цього у проєкті Програми визначено завдання – впровадження заходів з енергозбереження, енергозберігаючих технологій, зокрема заходи щодо застосування альтернативних джерел енергії; популяризації та сприянню використанню технологій, які дозволяють ефективно використовувати енергію та зменшувати споживання ресурсів, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії, що опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.

До важливих завдань Програми (в рамках реалізації Програми охорони довкілля Кременчуцької міської територіальної громади на період 2021-2025 роки «Довкілля – 2025») щодо зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, також можна віднести ліквідацію несанкціонованих звалищ відходів. Це сприятиме зменшенню викидів звалищного газу, а отже - метану, від нестационарних джерел викиду, що є одним із важливих моментів Паризької кліматичної угоди.

Проблемні питання, на вирішення яких спрямована Програма

У разі незатвердження проєкту Програми прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

- у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування відходів та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і їх видалення. У результаті ситуація з відходами на території не зміниться, не залучаться кошти на технічне переоснащення даної сфери, збережеться існуюча ситуація щодо незадовільного стану звалищ ТПВ, що породжуватиме нові проблеми та

конфлікти в суспільстві. Тому реалізація даного проєкту Програми (до пріоритетних цілей якої віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури населення) сприятиме вирішенню проблем у сфері поводження з відходами;

- посилення проблеми захаращення річок, зокрема річок Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник, а також забруднення великих річок (р. Дніпро), адже у проєкті Програми визначено заходи щодо розчистки та благоустрою водних об'єктів, відновлення природного стану водних об'єктів громади;

- у сфері управління водними ресурсами й надалі будуть наявні ризики виникнення екологообумовлених хвороб у населення громади, зорема обумовлене перевищенням вмістом нітритів і нітратів у воді децентралізованих пунктів водозабору у сільській місцевості, не буде чіткого бачення та плану покращення системи водопостачання та водовідведення. Проєкт Програми передбачає заходи щодо модернізації системи очищення стічних та каналізаційних вод м. Кременчук, збільшення обсягу централізованого водопостачання та водовідведення на території сільської місцевості громади, проведення реконструкції та ремонтних робіт водопровідних мереж, забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм;

- у сфері енергозбереження без реалізації заходів Програми будуть відсутні проєкти щодо залучення альтернативних джерел енергії, а також заходи, спрямовані на зменшення втрат теплової та електричної енергії;

- у сфері розвитку туризму, за рахунок відсутності підтримки розвитку зеленого туризму та відновлення екологічних стежок, маршрутів;

- збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Реалізація даної Програми включає заходи, пов'язані з озеленням території громади, розвитком екологоорієнтованого бізнесу, ліквідації техногенно забруднених територій;

- у сфері розвитку об'єктів ПЗФ та екомережі будуть нанесені втрати біорізноманіттю, адже у Програмі передбачено заходи щодо утримання та благоустрою об'єктів природно-заповідного фонду, збільшення озеленення громади, розширення рекреаційних зон, формування екологічної свідомості населення та відношення до збереження об'єктів екомережі.

Проєкт Програми передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем охорони довкілля, які виникли в результаті техногенного втручання. Це відтворення якості ґрунтів на забруднених локальних територіях громади, зменшення ризиків виникнення екологообумовлених захворювань, покращення та підтримка якості компонентів довкілля та інформування громади. Якщо проєкт Програми не буде затвердженою, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними.

3.1. SWOT- аналіз екологічної ситуації

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення, дозволив виявити основні екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Кременчуцької міської територіальної громади. Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення робочою групою з проведення СЕО був виконаний SWOT-аналіз екологічної ситуації та виявлення взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для громади (табл. 5).

Таблиця 4 - SWOT-аналіз взаємозв'язків між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Кременчуцької міської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Зручне географічне розташування та розвинене транспортно-логістичне сполучення.	Обмеженість фінансових коштів на забезпечення екологічної безпеки і створення відповідної інфраструктури.
Наявний розвинутий промисловий комплекс, що надає фінансові прибутки.	Наявність об'єктів забруднення довкілля (у т.ч. викиди промпідприємств, автотранспорту, як наслідків - парникових газів).
Наслідки воєнних дій на Україні	Забруднення поверхневих і підземних вод, цвітіння води у водосховищі, наявність техногенно забруднених територій, у тому числі внаслідок воєнних дій на Україні..
Наявність об'єктів ПЗФ, Смарагдової мережі, природно-рекреаційного потенціалу, водних ресурсів, лісових масивів.	Недостатній захист рідких видів флори та фауни, недостатні площі об'єктів ПЗФ та відсутність їх чітких меж.
	Недостатній рівень озеленення, лісистості території громади.
	Ерозійні процеси, руйнування берегів Кременчуцького водосховища
Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації, об'єктів туризму.	Обмеженість об'єктів туристичної інфраструктури; низький рівень розвитку зеленого туризму.
Наявність екологічних програм та проєктів громади, у тому числі направлених на формування екологічної свідомості населення.	Необхідність забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм. Недостатній рівень забезпеченості сільських населених пунктів громади централізованим водопостачанням та водовідведенням, не відповідність джерел питного децентралізованого водопостачання санітарним нормам. Недоочистка каналізаційних стічних вод (необхідність модернізації очисних споруд м. Кременчук).

	<p>Ризики виникнення екологообумовлених захворювань, зокрема через можливість забруднення питної води.</p> <p>Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних ресурсів та альтернативних джерел енергії. Недостатній рівень залучення у господарський обіг біоенергетичного потенціалу громади. Недостатнє усвідомлення населенням важливості охорони навколишнього природного середовища, збереження та відновлення природних екологічних систем.</p> <p>Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ, що створюють екологічні та санітарно-гігієнічні загрози населенню, яке проживає поряд. Недостатній рівень роздільного збору ТПВ. Перевантаженість міського полігону ТПВ на Дев'яській горі, не відповідність його екологічним нормам.</p>
Можливості	Загрози
Модернізація виробничих потужностей промислових підприємств, встановлення новітніх технологій очистки шкідливих викидів від промислових підприємств, екологізація підприємств відповідно міжнародних стандартів.	Недостатній рівень стимулювання підприємств впроваджувати екологоорієнтовані заходи. Складна демографічна ситуація. Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Низький рівень екологічної свідомості населення.
Проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів.	Наявність техногенно забруднених територій, що створює загрозу екологічній та продовольчій безпеці громади.
Забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в достатній кількості.	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин (неочищеними / недоочищеними) промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства. Наявність у джерелах децентралізованого водопостачання підвищеного вмісту нітритів і нітратів, бактеріологічного забруднення. Необхідність контролю на відповідність питної води санітарно-гігієнічним нормам.
Проведення робіт із покращення природного стану та раціонального використання водних ресурсів	Замулення поверхневих водойм, що призводить до зміни рівня ґрунтових вод та як наслідок - матеріальних збитків, виникнення соціальної напруги у місцях

	проживання людей, де мають місце падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушеним балансовим використанням поверхневих вод. Руйнування берегів Дніпра, евтрофікація водоймищ у теплу пору року, забруднення поверхневих вод.
Впровадження регіонального / місцевого плану поводження з відходами.	Відсутність сучасної системи управління відходами, наявність несанкціонованих звалищ ТПВ, не відповідність міського полігону ТПВ на Дев'яській горі нормам екобезпеки.
Оновлення рухомого складу всіх видів транспорту (модернізації об'єктів міського транспорту, оновлення рухомого складу громадського транспорту), зменшення викидів парникових газів.	Значні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють загазованості житлових районів у населених пунктах громади. Збільшення викидів парникових газів, що створює загрози клімату.
Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів палива.	Енергетична загроза від недостатньої кількості енергетичних ресурсів та їх високої ціни. Недостатній рівень розвитку організаційно-економічного забезпечення системи використання альтернативних джерел енергії (зелених тарифів тощо). Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства, у першу чергу систем теплопостачання, водопостачання і водовідведення.
Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.	Загрози надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру внаслідок воєнних дій.
	Наслідки буреломи, сніголомів, вітровалів.
Зростання популярності зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини серед населення України та іноземних туристів.	Недостатній захист рідких видів флори та фауни, недостатній рівень лісистості території. Низький рівень обізнаності населення щодо питань збереження довкілля.
Реалізація та фінансування заходів і проєктів державних цільових та бюджетних програм, таких як Національні програми «Плану відновлення України», «Питна вода України», «Розвиток автомобільних доріг України» тощо.	Відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду.
	Зростання рівня захворюваності у населення внаслідок забруднення довкілля. Особлива загроза - виникнення екологообумовлених захворювань в зоні впливу техногенно забруднених територій.

Розвиток ринку вторинної переробки відходів. Можливості отримання додаткового прибутку від використання відходів як вторинних ресурсів.	Забруднення довкілля викидами та скидами несанкціонованих звалищ ТПВ, міського полігону ТПВ на Дев'яській горі, виникнення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поруч.
---	---

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кременчуцької міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проєкту Програми є екологічно допустимим та обґрунтованим.

Реалізація пріоритетних напрямків Програми буде спрямована на покращення екологічних характеристик якості довкілля та передбачає впровадження заходів щодо удосконалення системи управління відходами громади, розвитку альтернативної енергетики, раціонального використання водних ресурсів, відновлення природного стану річок, озеленення території громади, формування екологічної свідомості населення тощо та буде мати позитивний вплив на стан довкілля.

3.2. Аналіз стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств і автотранспорту

Полтавська область має розвинений промисловий потенціал, що зумовлює значне техногенне навантаження на навколишнє середовище. Підприємства м.Кременчук та м.Горішні Плавні, а також районів видобування і транспортування газу – є головними забруднювачами щодо викидів в атмосферного повітря від стаціонарних джерел. На м.Кременчук припадає 27,4% від усіх викидів забруднюючих речовин в атмосферу стаціонарними джерелами.

Основними проблемами забруднення атмосферного повітря громади продовжують залишатися: застарілі технології та устаткування, на базі яких функціонують підприємства, і які вже не в змозі забезпечити дотримання встановлених законодавством нормативів гранично-допустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; великі обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від неорганізованих джерел, які сприяють значній загазованості житлових районів (у тому числі від автотранспорту).

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря у результаті прийняття Програми не відбудуться. При цьому реалізація таких заходів, як збереження об'єктів ПЗФ та озеленення громади, впровадження енергоефективних установок, використання альтернативних видів палива, здійснення оцінки забруднення атмосферного, проєктування мережі спостережень

та оцінювання стану атмосферного повітря, екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії тощо, сприятиме зменшенню техногенного навантаження на атмосферне повітря та формуванню комплексної системи екологічного моніторингу у даній сфері.

Порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону

На річках, що протікають на території громади, спостерігається замуленість, поширення болотної рослинності, втрата дренажної спроможності, що призводить до заболоченості та підтоплення заплавлених земель. Потребують розчистки деякі ділянки річок Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник. Також на території громади протікає велика річка – р. Дніпро (Кременчуцьке водосховище). Насьогодні особливо гостро постає необхідність у берегоукріпленні Кременчуцького водосховища, зменшенні скидання неочищених та недоочищених стічних вод. Особливою проблемою р. Дніпро є евтрофікація, цвітіння води в теплий період року, тому необхідно зменшити скиди біогенних речовин, найбільше яких міститься у каналізаційних стічних водах. Це сприятиме розвитку зеленого туризму, а також збереженню флори і фауни річкових екосистем. Проблемним питанням залишається виокремлення прибережних захисних смуг водойм. Також спостерігається збідніння та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни. Тому у проєкті Програми визначено необхідність збереження та відновлення водних ресурсів громади.

Забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства. Проблеми із якістю водних ресурсів.

Комунальними підприємствами Кременчуцької міської територіальної громади експлуатується близько 77,377 км каналізаційних мереж, з яких 45,8% ветхі та аварійні. Очищення стічних вод здійснюється на каналізаційних очисних спорудах м. Кременчук, які потребують реконструкції. Останнім часом значно погіршився технічний стан магістральних колекторів побудованих з залізобетонних труб в 60-70 роках минулого сторіччя внаслідок негативного впливу сульфато-газової корозії. Недостатнє фінансування цих заходів призводить до забруднення навколишнього середовища, підвищених витрат електроенергії, збільшення собівартості послуг.

Майже усі втрати мають місце у комунальному і побутовому водопостачанні через зношеність та незадовільний стан водопровідних мереж. Тому у проєкті Програми передбачено заходи щодо реконструкції найбільш аварійних каналізаційних мереж громади, реформування та розвитку водопровідно-каналізаційного господарства, підвищення ефективності та надійності його функціонування водопостачання, забезпечення населення

громади питною водою нормативної якості тощо. Все це матиме позитивний вплив на стан поверхневих водойм області.

Забрудненням підземних водоносних горизонтів

Забруднення підземних вод поступово відбувається у різних місцях по всій Полтавській області. На території Кременчуцької міської територіальної громади через вплив місць видалення відходів, а також скиди неочищених стічних вод у поверхневі об'єкти забруднення підземних вод можливе через 50-300 років. Все це потребує комплексного вирішення екологічних проблем громади.

Незадовільний стан ґрунтів. Деградація земель та опустелювання

Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Тому у Програмі передбачі заходи щодо ведення контролю за якісним станом підземних вод та ґрунтів у зоні впливу міського полігону твердих побутових відходів на Деївській горі. Також важливим завданням є ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ на території громади, приведення існуючого МВВ до норм екобезпеки що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на прилеглі земельні ресурси.

Проблеми природно-заповідного фонду та біорізноманіття

Незадовільними темпами встановлюються межі в природі (на місцевості) територій та об'єктів ПЗФ. Відсутність правоустановчих документів, зокрема проектів організації територій, актів на землю, винесених в природу меж територій та об'єктів ПЗФ, призводить до різного роду маніпуляцій із землею, незаконного захоплення земель ПЗФ і загрожує втрачанням зазначених територій та об'єктів. В Полтавській області великий відсоток територій, які використовуються в сільському господарстві, та високий рівень розораності земель, що ускладнює проведення роботи у цьому напрямку, а також проведення пошуку, створення нових та розширення існуючих територій ПЗФ. Обмеження, які передбачені на заповідних територіях, ускладнюють процес надання погоджень щодо створення нових або розширення існуючих заповідних територій.

Крім того, є деякі проблеми, які стримують розвиток заповідної справи в області у практичному плані: неузгодженість і недосконалість законодавства (земельного, лісового, природоохоронного та законодавства про місцеве самоврядування) у частині заповідної справи; відсутність механізмів економічного стимулювання для створення нових об'єктів ПЗФ та відшкодування збитків землекористувачам, а також механізму викупу земельних ділянок для заповідання; передача під охорону територій та об'єктів ПЗФ; винесення меж в природу вже існуючих територій та об'єктів ПЗФ; відсутність фінансування на місцевому рівні та недостатнє фінансування на державному рівні для виконання заходів щодо створення нових об'єктів ПЗФ та охорони і утримання існуючих об'єктів ПЗФ.

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. Найзначнішими екологічними проблемами на сьогодні є

скорочення ареалів існування аборегенних видів флори і фауни. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужерідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

Також проблемним питанням є те, що досить часто господарська діяльність впливає на об'єкти Смарагдової мережі, об'єкти ПЗФ, їх флору і фауну. Внаслідок необґрунтованого розорювання земель, вирубки лісів, осушення чи обводнення території, промислового та житлового будівництва відбувається знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин. У той же час збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку. Тому у проєкті Програми передбачено необхідність збереження природно-заповідного фонду (визначені заходи щодо утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - II черги Парк «Ювілейний»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду регіонального ландшафтного парку «Кагамлицький»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - I черга збереження), відтворення та розширення зелених зон та водних об'єктів; підвищення екологічної культури та рівня екологічної свідомості мешканців громади.

Управління відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля та здоров'я людей. Не менш гострою, ніж у попередні роки, залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів. Недостатня кількість підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів, невідповідність полігонів/ звалищ ТПВ екологічним нормам, недостатній рівень збору ТПВ у сільських населених пунктах, неефективність системи роздільного збору ресурсоцінних фракцій ТПВ обумовлено відсутністю стратегічного бачення вирішення проблем у даній сфері. Утворення побутових відходів в громаді, як і загалом в області, збільшується, при цьому значні їх обсяги розміщуються на МВВ, які не відповідають нормам екобезпеки.

Проблеми утворення відходів і поводження з ними є гострими для громади. Тому проєкт Програми направлений на впровадження сучасних підходів та технологій в сфері поводження з відходами, зменшення негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства. Зокрема, передбачені заходи щодо створення ефективної системи управління відходами,

що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки, забезпечення роздільного збирання ТПВ та направлення вторинної сировини на переробку, ліквідації несанкціонованих звалищ ТПВ (у межах реалізації Програми охорони довкілля Кременчуцької міської територіальної громади на період 2021-2025 роки «Довкілля – 2025»). Все це позитивно вплине на екологічний стан Кременчуцької міської територіальної громади.

Підтопленням земель та населених пунктів

Підтоплення є одним із найбільш розповсюджених сучасних геологічних процесів, що розвивається як у природних умовах, так і під впливом техногенних чинників. Останні часто мають визначальне значення, особливо як наслідок проведення водогосподарських заходів (наявність іригаційних систем, водосховищ, каналів, втрат з комунікацій тощо). Польові обстеження зафіксували збільшення площі підтоплення на території області на 0,003 тис.кв.км [5].

Відповідно до Аналітичного огляду стану техногенної і природної безпеки в Україні (Департамент з питань оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами Полтавської облдержадміністрації) [4], у всіх районах області є населені пункти у зоні підтоплення (124 населених пункти). Ураженість підтоплених територій склала – 4,354км². Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області інформує: із 156 км загального фронту берегів Кременчуцького водосховища в межах Полтавської області більше третини піддані водній абразії. Інтенсивність розмиву берегів становить 3-7, а в окремі роки до 10-15 метрів в рік. Внаслідок переформування берегів вже втрачено більше 800 гектарів земельних угідь. Через інтенсивне обвалення берегів Кременчуцького водосховища створюються нові мілководдя, на яких у спекотну погоду відбуваються природно-техногенні процеси, що призводить до забруднення води у водоймі та інших небажаних явищ. Тому питання вирішення проблеми берегоукріплення Кременчуцького водосховища включені до проекту Програми.

Узагальнена оцінка ймовірного впливу від прийняття проекту Програми на довкілля наведена у таблиці 5.

Таблиця 5 - Оцінка ймовірного впливу від прийняття документу державного планування на довкілля

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймо-вірно	Ні	
<i>Атмосферне повітря</i>				
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			+	Зменшення викидів від спалювання за рахунок розвитку системи використання альтернативних джерел енергії, енергозбереження
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			+	
Погіршення якості атмосферного повітря?			+	
Появу джерел неприємних запахів?			+	
Зміни повітряних потоків, вологості,			+	

температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?				
<i>Водне середовище</i>				
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	Передбачається реконструкція систем водопостачання, збільшення обсягу централізованого водопостачання у сільській місцевості
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	Передбачаються заходи щодо реконструкції каналізаційних очисних споруд, реконструкції систем водовідведення
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	Передбачено заходи, що сприятимуть зменшенню підтопленню територій (берегоукріплення тощо)
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			+	
Порушення гідрологічного та гідохімічного режиму малих річок регіону?			+	
Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
<i>Відходи</i>				
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів?			+	
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			+	
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			+	
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
<i>Земельні ресурси</i>				
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	У Програмі передбачені заходи із берегоукріплення Кременчуцького водосховища
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
<i>Біорізноманіття</i>				
Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	У проєкті ДДП передбачені заходи збереження природно-заповідного фонду
Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	У Програмі визначено необхідність контролю за господарською діяльністю підприємств, які можуть здійснювати негативний вплив на об'єкти Смарагдової мережі (під час будівництва необхідним є проходження процедури ОВД,

				постмоніторингу)
Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	У Програмі передбачені заходи щодо підтримки об'єктів історико-культурної спадщини.
<i>Населення та інфраструктура</i>				
Вплив на стан забезпечення робочими місцями населення?	+			Передбачається збільшення робочих місць за рахунок соціально-економічного розвитку області
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?	+			
Вплив на фінансово-економічне забезпечення району?	+			Позитивний за рахунок розвитку туризму області, різних секторів економіки, у тому числі і екологоорієнтованих (розвиток органічного землеробства, утилізації відходів, використання відновлювальних джерел тощо).
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
<i>Екологічне управління та моніторинг</i>				
Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
Погіршення екологічного моніторингу?			+	Покращення, зокрема за рахунок здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря та оцінювання стану атмосферного повітря
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	Забезпечення належного рівня готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	Передбачена підтримка екологоорієнтованого бізнесу
<i>Інше</i>				
Підвищення рівня використання будь-якого виду вторинних ресурсів?	+			Передбачено підтримку системи роздільного збору ТПВ
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			+	

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля Кременчуцької міської територіальної громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації проекту Програми є екологічно допустимим.

Реалізація проекту Програми буде спрямована на досягнення соціально-економічних та екологічних цілей розвитку Кременчуцької міської територіальної громади та передбачає реалізацію заходів щодо покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення ефективної системи управління

відходами, раціонального використання водних ресурсів, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, відновлення деградованих та малопродуктивних земель, зменшення антропогенного впливу на природоохоронну зону, збереження об'єктів природно-заповідного фонду та буде мати допустимий вплив на стан довкілля.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Найгострішими проблемами в громаді, як і загалом в Полтавській області, є наслідки воєнних дій на Україні, тривале забруднення поверхневих та підземних вод, повітря та земель внаслідок господарської діяльності, накопичення промислових та побутових відходів, недостатній рівень лісистості та площ ПЗФ, наявність ерозійних процесів (руйнування берегів Кременчуцького водосховища) та підтоплення територій області тощо. Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Кременчуцької міської територіальної громади наведені в таблиці 6.

Таблиця 6 - Узагальнена характеристика екологічних проблем на території Кременчуцької міської територіальної громади

№	Проблема
1	Наслідки воєнних дій на Україні.
2	Енергетичні ризики. Низький рівень використання альтернативних джерел енергії, зокрема біоенергетичного потенціалу області.
3	Поводження з промисловими та побутовими відходами. Невідлажена система централізованого роздільного збору ТПВ. Наявність несанкціонованих звалищ ТПВ. Недостатній рівень утилізації вторсировини. Відсутня комплексна система управління сферою поводження з відходами у громаді, як і загалом у регіоні. Місця видалення відходів (зокрема міський полігон ТПВ на Деївській горі) забруднюють прилеглі території, створюючи екологічні ризики виникнення екологообумовлених захворювань, загрози екологічної, продовольчої безпеки громади.
4	Забруднення поверхневих та підземних вод. Через недостатній рівень очистки стічних вод спостерігається високий рівень вмісту біогенних речовин у поверхневих водах області, інтенсифікується процес евтрофікації водойм. Оцінка поточного екологічного стану водних джерел громади свідчить, що на водних об'єктах тривають негативні процеси. Значна територія річкового фонду замулилася, заросла болотною рослинністю та чагарниками, втратила своє природне значення, а тому об'єкти потребують регулювання та розчистки русел, відновлення водності. Гостро дана проблема стосується малих рік громади (р. Сухий Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник). Насьогодні також гостро постає необхідність у берегоукріпленні Кременчуцького водосховища, зменшенні скидання неочищених та недоочищених стічних вод. Особливою проблемою р. Дніпро насьогодні є евтрофікація, цвітіння води в теплий період року, тому необхідно зменшити скиди біогенних речовин. Недостатня очистка забруднених стічних вод. Все це спричиняє забруднення підземних і поверхневих вод, та як результат створює ризики виникнення екологічно обумовлених захворювань від

	забруднених джерел водопостачання.
5	Неефективне використання земельних ресурсів. Негативним чинником є збільшення кількості деградованих земель під впливом природних і антропогенних чинників. Наявні техногенно забруднені землі (у тому числі внаслідок техногенного впливу звалищ ТПВ).
6	Відсутність приросту чисельності населення, відсутні дані щодо екологічно обумовленого захворювання населення. Низький рівень контролю якості харчових продуктів, питної води.
7	Недостатній рівень готовності органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок воєнних дій).
8	Проблеми природно-заповідного фонду області та біорізноманіття. Скорочення ареалів існування різних видів флори і фауни внаслідок знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення) у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованої експлуатації, поширення чужерідних видів, розповсюдження хвороб та шкідників.
9	Забруднення атмосферного повітря області викидами автотранспорту, промислових підприємств, звалищами ТПВ (у т.ч. парниковими газами).
10	Ерозійні процеси, руйнування берегів Кременчуцького водосховища. Підтоплення
11	Низький рівень екологічної культури (екологічних знань) у представників бізнесу та населення. Недостатній рівень екологічної свідомості населення, зокрема у питаннях мінімізації забруднення довкілля, а також можливості отримання прибутку від вторинних та альтернативних джерел енергії. Недостатньо відлажена система екомоніторингу та екоконтролю.
12	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій, замкнутих циклів виробництва
13	Недостатній рівень лісистості. Необхідність озеленення, збільшення біорізноманіття. Низький рівень розвитку зеленого туризму.
12	Ризики забрудненням підземних водоносних горизонтів.

Прийняття даного документу державного планування не впливатиме негативно на екологічну ситуацію Кременчуцької міської територіальної громади та не посилюватиме вже наявні екологічні проблеми даної території, як і Полтавської області загалом, а навпаки, сприятиме їх вирішенню.

Території з природоохоронним статусом.

На території Кременчуцької міської територіальної громади наявні об'єкти ПЗФ (а також територія громади межує з наступними об'єктами ПЗФ): Біловагівський гідрологічний заказник місцевого значення (площа 70 га, дата створення 28.12.1982, рішення Полтавського облвиконкому № 671); Заплава Псла - ландшафтний заказник місцевого значення (площа 885 га, дата створення 04.09.1995); Кременчуцькі плавні - регіональний ландшафтний парк (площа 5080 га, дата створення 12.07.2001); Білецьківські плавні - ландшафтний заказник

загальнодержавного значення (площа 2980 га, дата створення 10.12.1994Указ Президента України № 750/94); Кагамлицький регіональний ландшафтний парк (площа – 28,15 га; дата створення – 2013 р.); Парк-пам'ятка садовопаркового мистецтва – Придніпровський (площа – 40,19 га; дата створення – 1975 р.); Комплексна пам'ятка природи – міський сад (площа 7 га; дата створення – 1993 р.); Геологічна пам'ятка природи - Скеля – гранітний реєстр (площа 0,05 га; дата створення – 1970 р.). Відповідно даних <https://emerald.eea.europa.eu/> на території громади частково розташовуються (територія громади межує) об'єкти Смарагдової мережі - Lower and middle Psel river valley (SiteCode: UA0000312); Kremenchutski Plavni Regional Landscape Park (SiteCode: UA0000087).

Тому важливим питанням у проєкті Програми було формування екологічної свідомості населення щодо збереження об'єктів ПЗФ та екомережі, біорізноманіття з метою унеможливлення негативного впливу населення громади на дані об'єкти. Проєкт Програми включає заходи щодо утримання та благоустрою об'єктів природно-заповідного фонду, озеленення території, розвитку зеленого туризму, збільшення паркових зон на території громади тощо.

Також пріоритетними заходами проєкту Програми є: удосконалення системи управління відходами та зменшення їх негативного впливу на довкілля і здоров'я населення; проведення екологічно просвітницьких заходів на території громади; сприяння енергоефективності та енергоощадливості; відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; реконструкція систем водопостачання та водовідведення, модернізація очисних споруд; сприяння розвитку зеленого туризму; удосконалення місцевої екологічної політики, дотримання норм Законів України.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектні рішення ДДП розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: Статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань при підготовці документу державного планування:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) заплановані заходи не передбачають вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом внесення Заяви та самого Звіту до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки для проведення консультацій з органами, зазначеними у статті 8 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», а також оприлюднює її в порядку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, з метою одержання та врахування пропозицій і зауважень громадськості. Замовник повідомляє громадськість про оприлюднення заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та проекту документа державного планування у порядку, передбаченому частиною четвертою статті 12 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», та забезпечує вільний доступ громадськості до таких документів протягом усього строку громадського обговорення, визначеного частиною п'ятою цієї статті. Повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку розміщується

на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та вноситься ним до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

8) оцінка ступеню антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;

9) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у питаннях охорони навколишнього природного середовища;

10) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

11) дотримання вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», зокрема у ст. 19 визначена компетенція виконавчих органів міських, селищних рад у сфері охорони навколишнього природного середовища. Виконавчі органи міських, селищних, сільських рад у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах своєї компетенції: а) здійснюють реалізацію рішень відповідних рад; б) координують діяльність підприємств, установ та організацій, розташованих на території відповідного міста, громади, незалежно від форм власності та підпорядкування; в) організують розробку місцевих екологічних програм; д) затверджують за поданням обласних державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища для підприємств, установ та організацій ліміти використання природних ресурсів, за винятком ресурсів загальнодержавного значення, ліміти скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, за винятком скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення або навколишнього природного середовища за межами відповідно села, селища, міста; е) організують управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення на своїй території; є) формують і використовують місцеві фонди охорони навколишнього природного середовища у складі місцевих бюджетів; ж) погоджують поточні та перспективні плани роботи підприємств, установ та організацій з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів; з) забезпечують систематичне та оперативне інформування населення, підприємств, установ, організацій та громадян про стан навколишнього природного середовища, захворюваності населення; и)

організують екологічну освіту та екологічне виховання громадян; і) приймають рішення про організацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад можуть здійснювати й інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (№ 2697-VIII від 28.02.2019). Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019) має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).

Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України (№ 214/95-ВР від 06.06.95 р.) та іншими законодавчими актами, що були розроблені для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів.

Законом України від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування" внесено зміни до Водного кодексу України, згідно з якими дозволи на спеціальне водокористування видаються територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства.

На сьогодні обов'язки щодо видачі дозволів на спеціальне водокористування покладенні на територіальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства у Полтавській області, також правові підстави щодо обмеження водокористування належать Регіональному офісу водних ресурсів у Полтавській області. Оформлення та затвердження дозволів на спеціальне водокористування

має здійснюватися у відповідності до вимог чинного законодавства України та затверджених нормативно – правових актів.

Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»;

- Державні санітарні норми та правила «Питна вода. Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»;

- Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове й інституційне регулювання та ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначаються в Законі України «Про охорону атмосферного повітря» (2707-ХІІ від 16.10.92). Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично-допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами»;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря», а також посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря, максимальні допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність»

(№ 1560-ХІІ від 18.09.1991 р.) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст. 4). В разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст. 21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017 р.).

При проведенні СЕО проєкту Програми розглядалися можливі шляхи вирішення екологічних проблем громади, що забезпечать досягнення цілей державної екологічної політики. Цілі Програми кореспондуються із стратегічними цілями з охорони довкілля та охорони здоров'я населення, визначені у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 р., Національним планом управління відходами до 2030 року, затвердженому Розпорядженням Кабінету Міністрів України №117-р від 20.02.2019 р., Паризькою угодою, ратифікованою Законом України №1469 від 14.07.2016 р. та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» при реалізації Програми передбачається обов'язкова процедура ОВД для проєктів, планова діяльність яких підпадає під п.2 і п.3. ст.3 даного Закону (табл. 7).

Таблиця 7 - Екологічні проблеми Кременчуцької міської територіальної громади та можливі шляхи їх вирішення

<i>Екологічні проблеми</i>	<i>Цілі екологічної політики</i>	<i>Шляхи вирішення</i>
Забруднення атмосферного повітря	Чисте атмосферне повітря	Реалізація заходів щодо: енергозбереження, зменшення втрат теплової енергії при її транспортуванні до споживачів; зменшення витрат енергетичних ресурсів; розвитку альтернативної та відновлювальної енергетики; збереження об'єктів природньо-заповідного фонду та збільшення лісистості з метою відновлення якості повітря громади; екологічного виховання населення, підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятимуть зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення. Здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря та оцінювання стану атмосферного повітря сприятиме формуванню комплексної системи екологічного моніторингу у даній сфері.
Забруднення, захащення	Якісні водні ресурси	Передбачається: відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді;

поверхневих вод. Забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм		реконструкція та ремонт існуючих мереж водопостачання та водовідведення; покращення забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання; модернізація міських очисних споруд; збільшення водопостачання та водовідведення у сільській місцевості; підвищення екологічної культури і управління.
Накопичення твердих побутових та промислових відходів	Удосконалення системи управління відходами	Впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами; залучення інвестицій у сфері поводження з відходами; сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства.
Забруднення ґрунтів	Невиснажені родючі ґрунти, зменшення деградації ґрунтів, зменшення площ техногенно забруднених територій	Стале, невиснажливе використання земельних ресурсів, зменшення площ техногенно забруднених територій, підвищення екологічної культури і управління.
Зменшення біологічного та ландшафтного різноманіття	Відновлене біологічне та ландшафтне різноманіття, розширення об'єктів ПЗФ	Збереження природно-заповідного фонду громади; створення нових/відновлення існуючих туристичних об'єктів та рекреаційних зон; покращення туристичної привабливості громади, сторення та відновлення екостежок, екомаршрутів; розвиток зеленого туризму; озеленення громади; підвищення рівня екологічної культури населення з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів щодо збереження об'єктів екомережі, біорізноманіття.
Зменшення площі зелених насаджень	озеленення території, відновлення лісів	Озеленення та збільшення паркових територій громади; відтворення лісів, підвищення рівня екологічної культури і екологічного управління.
Ризики виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру	запроваджена система попередження надзвичайних ситуацій	Попередження надзвичайних ситуацій; берегоукріплювальні заходи на Кременчуцькому водосховищі; підвищення екологічної культури і управління; формування системи цивільного захисту населення направленої на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок воєнних дій).

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3- 5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компонента.

Підсумки по визначених ключових наслідках для довкілля та заходам по їх пом'якшенню, визначені експертною групою при проведенні Стратегічної екологічної оцінки проекту Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік, приведені в таблиці 8.

Таблиця 8 - Підсумки по визначеним ключовим негативним (тимчасовим) наслідкам та заходам по їх пом'якшенню

Сфера охорони довкілля	Питання	Завдання / можливий потенційний вплив	Заходи по скороченню негативного впливу
Стан атмосферного повітря	1. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел	Заходи Програми (реалізація планової діяльності, що підлягає ОВД), будуть проходити процедуру оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства України.	Проектом Програми передбачається: 1. зниження викидів від звалищ ТПВ за рахунок ліквідації несанкціонованих звалищ, зменшення видалення відходів та залучення коштів на розвиток ринку вторсировини; 2. підвищення енергоефективності громадських будівель (відповідно імплементація Директиви ЄС про енергоефективність в Україні); 3. використання альтернативних джерел енергії; 4. здійснення моніторингу споживання енергетичних ресурсів бюджетними закладами та установами, поетапна реконструкція котелень з метою заміни застарілого технологічного обладнання на більш енергоефективне; 5. проведення оцінки просторового розподілу концентрацій забруднювальних речовин; 6. заходи з озеленення населених пунктів громади з метою покращення стану атмосферного повітря громади, збереження об'єктів ПЗФ; 7. забезпечення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій; 8. екологічне виховання населення,
	2. Викиди забруднюючих речовин від автотранспорту	Проект ДДП передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і нестаціонарних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря, зокрема у рамках: підтримки екологієорієнтованого бізнесу; підтримки зеленого туризму; озеленення території; зменшення викидів від джерел спалювання за рахунок заходів енергоощадливості та енергоефективності, використання більш екологічних видів палива (зокрема альтернативних джерел).	

			підвищення екологічної культури та популяризація відновлювальних джерел енергії опосередковано сприятиме зменшенню викидів забруднюючих речовин від населення.
Стан поверхневих водних ресурсів	Забруднення поверхневих водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є:	Проект Програми передбачає реалізацію основних завдань, спрямованих на: модернізацію системи очищення стічних та каналізаційних вод, а також передбачено модернізацію водопровідних мереж. Без реалізації даних завдань проекту ДДП продовжуватиметься існуюча ситуація щодо надходження: хімічного (нітрати, нітриту, азот амонійний, фосфати, СПАР, ХСК, БСК ₅ , зважені речовини, нафтопродукти) та бактеріального забруднення до поверхневих вод. Основна проблема існуючої ситуації - евтрофікація водоймищ, як наслідок гине біота водоймищ, втрачається здатність до самоочищення; посилюються ризики здоров'ю населення від споживання риби, рекреації (купання) тощо.	У проєкті Програми враховані завдання щодо модернізації системи очищення стічних вод, реконструкції та ремонту водопроводів; технічне переоснащення об'єктів водопостачання тощо відповідно завдань обласної програми «Питна вода Полтавщини» на 2022-2026 роки». Визначено необхідність покращення забезпечення населення області питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання.
	1. скиди каналізаційних стічних вод. Особливу небезпеку створюють скинуті недоочищені / неочищені стоки;		
	2. скиди дощових і талих вод;		
	3. потрапляння біогенних речовин та забруднюючих речовин внаслідок хімізації аграрного виробництва;	При збереженні існуючої ситуації продовжуватиметься забруднення поверхневих і підземних вод, зокрема біогенними речовинами, продуктами розпаду засобів хімізації захисту рослин.	Заходи в проєкті ДДП визначено з урахуванням Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років. Першочергово це екологічне виховання населення, підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, а також удосконалення місцевої

			екологічної політики.
	4. У проєкті ДДП визначені заходи щодо екологізації свідомості населення та бізнесу (проведення науково-технічних конференцій, семінарів, конкурсів, фестивалів та інших еколого-просвітницьких заходів).	У проєкті Програми передбачено необхідність екологізації промисловості, розвитку екобізнесу, зеленого туризму. При збереженні існуючої ситуації може збільшуватися кількість техногенно забруднених земель, що у подальшому веде до забруднення значних територій.	У проєкті ДДП визначені заходи щодо екологізації свідомості населення та бізнесу (проведення науково-технічних конференцій, семінарів, конкурсів, фестивалів та інших еколого-просвітницьких заходів), ліквідації несанкціонованих звалищ; покращення технічного забезпечення сфери поводження з відходами, з метою розвитку ринку вторсировини.
	5. погіршення якості поверхневих водойм громади внаслідок антропогенного впливу;	У проєкті ДДП до основних завдань Програми віднесено зменшення антропогенного впливу на поверхневі водойми області за рахунок зменшення скиду неочищених/недоочищених стічних вод.	У проєкті Програми передбачаються заходи щодо модернізації очистних споруд, берегоукріплювальні заходи на Кременчуцькому водосховищі, екологізації свідомості населення.
	6. можливими загрозами є зміни обсягів води поверхневих водних об'єктів внаслідок продовження тенденції зростання забору води на ведення сільського господарства	У проєкті ДДП не визначені заходи, які можуть привести до зростання забору води на ведення сільського господарства.	
Стан підземних водних ресурсів	Забруднення підземних водних ресурсів. Потенційними джерелами забруднення є:	Проєкт ДДП передбачає реалізацію основних завдань, направлених на зменшення техногенного впливу на підземні води, у тому числі за рахунок: - зменшення видалення відходів (за рахунок збільшення обсягів утилізації ТПВ); - зменшення опосередкованого забруднення, зокрема від поверхневих	У проєкті ДДП визначені заходи щодо відновлення природного стану річок; збільшення ступеня очистки стічних вод, знешкодження стічних вод у вигрібних ямах; екологізації свідомості населення.
	1. потрапляння забруднюючих речовин із техногенно забруднених територій;		
	2. опосередковане		

	<p>забруднення: попадання забруднюючих речовин із поверхневих водних об'єктів;</p> <p>3. потрапляння забруднень із вигрібних ям (внаслідок наявності децентралізованого водовідведення у сільській місцевості) тощо;</p> <p>4. потрапляння забруднень при здійсненні будівельної / промислової діяльності.</p> <p>5. Падіння рівня ґрунтових вод, що пов'язано із порушенням балансовом використання поверхн. вод.</p>	<p>водойм (за рахунок відновлення і підтримання природного стану річок);</p> <p>- модернізація очисних споруд, водопровідної системи в громаді та забезпечення мешканців громади безпечним водокористуванням.</p> <p>Також у проекті Програми не передбачено будівництва нових об'єктів, які можуть спричинити забруднення підземних вод.</p>	
Земельні ресурси.	<p>Втрата родючості ґрунтів, деградація та забруднення ґрунтів. Вплив на структуру ґрунтів та ландшафт.</p>	<p>Проектом ДДП передбачаються заходи збереження земельних ресурсів (з урахуванням Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років) розвиток зеленого туризму (з урахуванням Програми розвитку туризму і курортів у Полтавській області на 2021–2025 роки). Визначено необхідність приведення до відповідності худобомогильників та біотермічних ям відповідно до Програми поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки.</p>	
	<p>Підтоплення територій, зсуви, ерозійні процеси.</p>	<p>Проектом ДДП визначена дана проблема як одна з найбільш важливих для області та визначені першочергові заходи</p>	<p>У проекті Програми передбачено берегоукріплювальні заходи на Кременчуцькому водосховищі</p>
Відходи	<p>Локальний вплив на ґрунти, поверхневі та підземні води у місцях несанкціонованого видалення відходів,</p>	<p>До пріоритетних цілей проекту Програми віднесено впровадження сучасних підходів та технологій в сфері управління відходами; зменшення</p>	<p>До основних завдань проекту Стратегії включено створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки;</p>

	створення екологічних ризиків здоров'ю населення, що проживає поряд, загрози екологічній та та продовольчій безпеці та сталому функціонуванню агроєкосистем прилеглих територій.	негативного впливу твердих побутових відходів на довкілля і здоров'я населення, залучення інвестицій у сфері поводження з відходами; запровадження стандартів ЄС щодо впровадження роздільного збору ТПВ та сприяння у впровадженні екологічної культури громадянського суспільства.	розвиток ринку вторсировини та залучення інвестицій у дану сферу, покращення технічного забезпечення сфери поводження з ТПВ.
Біорізноманіття. Об'єкти ПЗФ, екомережі.	Вплив на флору та фауну, об'єкти ПЗФ, Смарагдову мережу	Вплив на ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин при реалізації заходів Програми відсутній. Проект ДДП передбачає максимально зберегти існуючу флору і фауну громади. Зокрема передбачаються заходи із збереження природно-заповідного фонду громади, збільшення озеленення території громади, підвищення рівня екологічної свідомості населення.	У проекті ДДП визначені заходи: збереження природно-заповідного фонду громади; озеленення населених пунктів громади; підвищення рівня екологічної культури з залученням якомога більшої кількості жителів громади до різних екологічних акцій та заходів в до збереження заповідних територій; розширення рекреаційних зон, екостежок та зеленого туризму.
Здоров'я людей	Вплив на здоров'я людей	У проекті ДДП визначені заходи: модернізація системи очищення стічних та каналізаційних вод; забезпечення населення громади питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання, поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації; відновлення, охорона та раціональне використання джерел водопостачання; розширення та оновлення систем централізованого водопостачання та водовідведення; розвиток зеленого туризму з метою ведення здорового способу життя населенням громади; облаштування та підтримка місць відпочинку в межах рекреаційної зони, ліквідація несанкціонованих звалищ ТПВ; заходи з озеленення населених пунктів громади та відтворення лісів; проведення екологічних конкурсів, акцій та інших заходів для підвищення екологічної свідомості населення громади тощо. Всі ці заходи позитивно впливають як на стан навколишнього природного середовища громади, так і на здоров'я людей.	

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, що визначені в документі державного планування включає:

- ресурсозберігаючі заходи – збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи – функціональне зонування, організація санітарно-захисних зон та санітарних розривів, озеленення та ін.;
- відновлювальні заходи - нормалізація стану окремих компонентів навколишнього середовища тощо;
- захисні заходи - проведення постійного екологічного моніторингу стану навколишнього середовища у джерелах викидів та скидів, на границі СЗЗ;
- компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища в іншому місці і/або в інший час, грошове відшкодування збитків.

З метою покращення стану навколишнього природного середовища у Кременчуцькій міській територіальній громаді, у проекті Програми передбачається ряд заходів (табл. 9). Інші заходи або завдання проекту Програми не мають негативного впливу на довкілля та направлені на покращення соціально-економічного стану громади.

Таблиця 9 - Шляхи розв'язання головних проблем розвитку регіону, які позитивно впливають на стан екологічної безпеки регіону

Пріоритетні напрямки Програми	Заходи, які позитивно впливають на стан екологічної безпеки регіону
<i>1. Відновлення діяльності провідних промислових підприємств територіальної громади, які зупинили або частково призупинили свою діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації</i>	Сприяння збільшенню кількості підприємців, які здійснюють екологоорієнтовану господарську діяльність на території громади; участь у грантах екологоорієнтованих проектів. Сприяння впровадженню екологічних та інноваційних технологій, підтримка інноваційних підприємств та стартапів.
<i>2. Формування умов для відновлення діяльності суб'єктів малого підприємництва та зростання кількості самозайнятого населення</i>	Здійснення систематичного моніторингу пропозицій грантодавців і участь у екологоорієнтованих конкурсах; підготовка екологічних програм і проектів із залученням коштів державного бюджету та коштів МФО. Супроводження процесу створення та функціонування індустріальних парків щодо реалізації екологічних проектів; створення можливостей для забезпечення реалізації громадських ініціатив у громаді.
<i>3. Допомога бізнесу, релокованому із зон бойових дій, в облаштуванні та налагодженні їх діяльності</i>	Використання державних інструментів стимулювання роботодавців, стимулювання екологоорієнтованого бізнесу. Запровадження механізмів партнерства у фінансуванні проектів екологоорієнтованого розвитку громади.
<i>4. Підвищення рівня</i>	Соціальний захист найбільш незахищених верств

<i>соціального захисту Захисників України, підтримання їх належного морально-психологічного стану, сприяння адаптації та інтеграції у суспільство</i>	населення, залучення їх до екологоорієнтованих заходів, акцій.
5. <i>Підвищення рівня соціального захисту внутрішньо переміщених осіб</i>	Забезпечення належних умов життєдіяльності, вирішення питання забезпечення тимчасовим або соціальним житлом; забезпечення реалізації дієвих механізмів підтримки та стимулювання зайнятості ВПО; налагодження ефективної взаємодії ВПО з приймаючими громадами та органами державної влади на засадах партнерства.
6. <i>Збалансована інноваційна конкурентоспроможна економіка</i>	Здійснення систематичного моніторингу пропозицій грантодавців і участь у екологоорієнтованих конкурсах; підготовка екологічних програм і проєктів із залученням коштів державного бюджету та міжнарод.коштів. Супроводження процесу створення та функціонування індустриальних парків щодо реалізації екологічних проєктів; створення можливостей для забезпечення реалізації громадських ініціатив у громаді. Використання державних інструментів стимулювання роботодавців, стимулювання екологоорієнтованого бізнесу.
7. <i>Висока якість життя, комфортні умови та добробут</i>	Реалізація освітніх проєктів, у тому числі направлених на екологічне виховання дітей та формування екологічної свідомості у населення. Забезпечення якісного харчування дітей відповідно до норм в освітніх закладах. Оновлення матеріально-технічної бази на основі сучасних технологій та енергозбереження. Формування відповідного матеріально-технічного, кадрового, інформаційного забезпечення навчання в загальноосвітній школі чи дитячому садку дітям з особливостями. Покращення якості медичних послуг, проведення заходів щодо профілактики захворювань. Забезпечення широкого спектру якісних медичних послуг, спрямованих на зміцнення здоров'я населення, профілактику, точну діагностику і ефективне лікування захворювань для зміцнення і відновлення здоров'я населення.
8. <i>Ефективне управління просторовим розвитком, забезпечення балансу екосистем та охорона довкілля</i>	Визначення основних просторових, містобудівних та соціально-економічних пріоритетів з урахуванням екологічних імперативів. Розробка Програми просторого розвитку громади. Сприяння розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів громади та їх благоустрою. Забезпечення населення якісною питною водою. Організація співпраці щодо оцінки поточного стану утримання мереж водопостачання, водонапірних свердловин та системи каналізування. Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт мереж водопостачання, водонапірних башт, артезіанських свердловин та системи каналізування. Забезпечення постійного моніторингу якості надання послуг з водопостачання та каналізування, модернізація очисних споруд. Озеленення населених пунктів, відновлення та розширення

	<p>паркових зон. Розчистка та благоустрій водних об'єктів, облаштування місць відпочинку біля водойм. Створення в межах зелених зон місць для активного відпочинку.</p> <p>Формування ефективної системи управління відходами в громаді, модернізація технічного забезпечення даної сфери.</p> <p>Берегоукріплювальні заходи на Кременчуцькому водосховищі.</p>
9. <i>Ефективна інфраструктура підтримки бізнесу та просування експорту</i>	<p>Встановлення гнучкої системи ставок місцевих податків та зборів, збільшення кількості підприємців та фермерів, які здійснюють екологоорієнтовану господарську діяльність на території громади; участь у грантах екологоорієнтованих проєктів громади. Аналіз можливостей залучення ресурсів (внутрішніх та зовнішніх) для потреб економічного екологоорієнтованого розвитку громади.</p>
10. <i>Розвиток туризму</i>	<p>Створення унікальної пропозиції нових туристичних продуктів та якісної інфраструктури, яка забезпечує максимальне використання цільових туристичних продуктів (VELO маршрути, еко-туризм) тощо. Формування бази проєктів, зокрема з розвитку екологічного туризму.</p>
11. <i>Супровід інвестиційної діяльності та маркетинг території</i>	<p>Розробка інвестиційного паспорту громади. Розробка місцевих екологоорієнтованих програм розвитку, використання інвестиційно привабливих земельних ділянок.</p>
12. <i>Ефективна енергетична політика територіальної громади</i>	<p>Впровадження енергоефективних технологій та обладнання на об'єктах комунальної власності, забезпечення енергомодернізації об'єктів комунальної власності, бюджетних установ та організацій, оптимізація схеми тепlopостачання, використання альтернативних джерел енергії, впровадження систем енергоменеджменту та енергомоніторингу, розробка та реалізація енергозберігаючих проєктів.</p>
13. <i>Енергоефективна міська інфраструктура</i>	
14. <i>Екологічно безпечна територіальна громада</i>	<p>Охорона і раціональне використання водних ресурсів (проведення дослідження якості поверхневих вод на Кам'янському водосховищі та малих річках, ведення контролю за якісним станом підземних вод у зоні впливу міського полігону твердих побутових відходів на Дівській горі, проведення заходів щодо підтримання санітарного стану річок шляхом зариблення водойм і водосховищ комплексного призначення, а саме Кам'янського водосховища, річок та інших водойм у межах Кременчуцької міської територіальної громади, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок в межах територіальної громади шляхом розчищення та поглиблення прибережних (пляжних) літоралей за допомогою багатофункціональної самохідної установки амфібії Тухог ДМ 5000 з метою забезпечення екологічно безпечного функціонування річок, озер та інших водних об'єктів).</p> <p>Охорона атмосферного повітря (проведення моніторингу забруднення атмосферного повітря м. Кременчука пересувною муніципальною екологічною лабораторією</p>

	<p>(ПМЕЛ); проведення короткострокового прогнозу метеорологічних умов забруднення атмосферного повітря у м. Кременчуці).</p> <p>Охорона і раціональне використання земель (проведення обстеження ґрунтів на території міського полігона твердих побутових відходів на Деївській горі та у межах його санітарно-захисної зони).</p> <p>Збереження природно-заповідного фонду. Озеленення (утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - II черги Парк «Ювілейний»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду регіонального ландшафтного парку «Кагамлицький»; утримання та благоустрій об'єкту природно-заповідного фонду місцевого значення – Парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Придніпровський міський парк» - I черга).</p> <p>Наука, інформація та освіта, підготовка кадрів, оцінка впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка (організація та проведення еколого-просвітницької акції «Зелена толока» для пропаганди охорони навколишнього природного середовища; організація та проведення до Дня довкілля еколого-просвітницької акції «Загальноміський суботник»; утримання спеціального транспортного засобу (приладів і обладнання пересувної муніципальної екологічної лабораторії (ПМЕЛ)); утримання спеціального транспортного засобу (водний транспорт); організація та проведення міських заходів для пропаганди охорони навколишнього середовища (День Дніпра); проведення рекламно-інформаційних просвітницьких заходів з метою пропаганди охорони навколишнього природного середовища та підвищення екологічної свідомості населення; проведення науково-технічних семінарів, організація та здійснення робіт з екологічної освіти та обміну досвідом роботи).</p>
<p>15. <i>Ефективне врядування – активна громада</i></p>	<p>Співпраця органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства для системної реалізації завдань екологоорієнтованого розвитку громади, підвищення громадської активності ВПО. Забезпечення належних умов для проведення консультацій органів влади з громадськістю з актуальних проблем розвитку територій. Надання соціальних послуг вразливим категоріям населення, у т.ч. сім'ям з дітьми та людям похилого віку.</p>
<p>16. <i>Креативний освітній та культурний простір.</i></p>	<p>Створення умов для підвищення рівня залученості населення до споживання культурних та освітніх послуг через промоцію культури, формування комфортного середовища у закладах культури, розширення доступного набору культурних послуг для всіх категорій населення; розширення культурних програм та заходів; занесення об'єктів до Переліку щойно виявлених об'єктів культурної</p>

	спадщини Полтавської області. Реалізація освітніх проєктів, у тому числі направлених на екологічне виховання дітей та формування екологічної свідомості у населення.
17. Зручна логістика, комфортний відпочинок і дозвілля	Сприяння розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів громади та їх благоустрою. Ліквідація незадовільних умов для користування дорогами пішоходами та транспортними засобами з метою забезпечення безпеки у громаді. Облаштування паркових зон, впорядкування зон відпочинку на воді. Відновлення природного стану поверхневих водних об'єктів громади, облаштування (заліснення) прибережних зон. Заходи щодо забезпечення захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки.

Розрахований соціальний ризик без реалізації заходів Стратегії становить 0,0000980 одиниць та характеризується як умовно прийнятний.

Розрахований соціальний ризик від реалізації заходів Стратегії становить 0,0000055 одиниць та характеризується як прийнятний.

Під час проведення аналізу ймовірних негативних наслідків для довкілля від реалізації проєкту Програми було виявлено ряд завдань, виконання яких потребує серйозної уваги, недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми (табл. 10). При необхідності розміщення і будівництво об'єктів буде здійснюватися відповідно вимог п. 5.10 ДСП 173-96 «Державних санітарних норм і правил забудови населених пунктів», а також з урахуванням процедури ОВД для об'єктів планової діяльності відповідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Таблиця 10 - Завдання недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення внаслідок реалізації Програми

Завдання	Механізм реалізації завдання	Очікуваний результат реалізації	Умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення
Покращення стану атмосферного повітря, впровадження системи моніторингу (оперативний збір інформації та оцінка інформації про стан атмосферного	1) здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря; 2) забезпечення пожежної та техногенної безпеки територій	Підвищення якості екологічного моніторингу (на основі новатніх даних про стан атмосферного повітря), зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел, поліпшення якості атмосферного повітря.	-*

<p>повітря), що дасть можливість приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати контроль</p>			
<p>Сприяння раціональному використанню водних ресурсів та зменшення забруднення природного середовища скидами стічних вод</p>	<p>1) реалізація заходів обласної програми „Питна вода Полтавщини” на 2022-2026 роки; 2) покращення забезпечення населення області питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів (норм) питного водопостачання; 3) продовження роботи з реконструкції і модернізації систем централізованого водопостачання та водовідведення; 4) реконструкція каналізаційних очисних споруд, аварійних каналізаційних мереж (колекторів) та споруд на них з метою зменшення обсягів неочищених стічних вод, що скидаються у водні об’єкти; 5) відновлення природнього стану поверхневих водойм</p>	<p>1) забезпечення споживачів питною водою нормативної якості; 2) зменшення непродуктивних витрат та втрат води; 3) покращення якості зворотних вод; 4) проведення берегоукріплювальних заходів на Кременчуцькому водосховищі; 5) розчищення та регулювання русел річок і водойм.</p>	<p>- здійснення процедури ОВД для проведення робіт з розчищення і днопоглиблення русла та dna річок, берегоукріплення, зміни і стабілізації стану русел річок (друга категорія видів планованої діяльності та об’єктів згідно ЗУ «Про ОВД»); - розробка екологічної документації, зокрема проєктів зон санітарної охорони водозаборів; - здійснення процедури ОВД для установки для очищення стічних вод з водовідведенням 10 тисяч кубічних метрів на добу і більше; господарської діяльності, що призводить до скидання забруднюючих речовин у водні об’єкти, та забір води з водних об’єктів за умови, що водозабір підземних вод перевищує 300 кубічних метрів на добу (друга категорія видів планованої діяльності та об’єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)</p>
<p>Формування ефективної системи управління відходами в</p>	<p>1) проведення просвітницької кампанії, спрямованої на підвищення культури поводження з</p>	<p>1) зменшення обсягу утворення відходів, впровадження механізмів їх переробки та повторного</p>	<p>Об’єкти оброблення відходів проєктуються, споруджуються та експлуатуються відповідно до вимог</p>

<p>області.</p>	<p>твердими побутовими відходами; 2) залучення інвестицій у сферу управління відходами; 3) реалізація програм: Комплексна програма поводження з твердими побутовими відходами у Полтавській області на 2022 – 2030 роки; Програми охорони довкілля Кременчуцької територіальної громади на період 2021 - 2025 роки («Довкілля-2025»)</p>	<p>використання на основі інноваційних технологій та виробництв; 2) збільшення питомої ваги утилізованих відходів від загальної кількості утворених відходів; 3) забезпечення екологічно безпечного видалення невідсортованих залишків відходів.</p>	<p>Закону України «Про управління відходами», законодавства у сфері містобудування та у випадках, передбачених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля", підлягають оцінці впливу на довкілля: - здійснення процедури ОВД для планової діяльності: утилізація, видалення, оброблення, знешкодження, захоронення побутових відходів (Ст. 3, п. 3, пп.11 ЗУ Про ОВД); операції у сфері поводження з побутовими та іншими відходами (оброблення, перероблення, утилізація, видалення, знешкодження і захоронення) обсягом 100 тонн на добу або більше (Ст. 3, п. 2, пп.8 ЗУ Про ОВД); - отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів (ст. 42 Закону України «Про управління відходами»).</p>
<p>Розвиток альтернативної енергетики на основі використання наявних на місцевому рівні ресурсів</p>	<p>1) сприяння у реалізації проектів щодо виробництва енергії з нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії, впровадження енергоефективних технологій і обладнання; 2) впровадження енергозберігаючих і енергоефективних</p>	<p>1) запровадження системи енергомоніторингу; 2) зменшення споживання енергоносіїв та скорочення витрат на утримання та експлуатацію будівель та об'єктів соціальної інфраструктури; 3) підвищення рівня енергоефективності підприємств реального</p>	<p>- здійснення процедури ОВД для енергетичної промисловості: вітрові парки, вітрові електростанції, що мають дві і більше турбіни або висота яких становить 50 метрів і більше (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)</p>

	заходів.	сектору економіки; 4) збільшення питомої ваги електроенергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, у загальному обсязі виробленої електроенергії, економії енергоресурсів.	
Розширення площі природно-заповідного фонду області шляхом заповідання обстежених територій та виявлення доцільних до заповідання нових територій	1) збереження та розширення об'єктів ПЗФ; 2) підвищення лісистості, реалізація заходів Регіональної екологічної програми "Ліси Полтавщини на період 2016- 2025 роки" "; 3) винесення в натурі меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду Полтавської області; 4) охорона тваринного та рослинного світу	1) припинення втрат біо- та ландшафтного різноманіття; 2) створення цілісної та репрезентативної екомережі; 3) забезпечення належного рівня утримання існуючих та створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду; 4) винесення у природу (на місцевості) територій та об'єктів природно-заповідного фонду.	- здійснення процедури ОВД для планованої діяльності та об'єктів: сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошуванням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем (друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів згідно ЗУ «Про ОВД»)
Охорона і раціональне використання земель	всепічний розвиток сільських територій (на території сільських населених пунктів громади), що сприятиме зменшенню техногенного навантаження на ґрунти. Зменшення впливу техногенно забруднених земель.	1) сприяння практичному впровадженню на території області ресурсозберігаючих, екологічно безпечних технологій; 2) створення умов для розвитку органічного землеробства задля раціонального використання і збереження земельного фонду на території сільських населених пунктах громади; 3) моніторинг та рекультивация техногенно забруднених земель на території	

		громади (у тому числі несанкціонованих звалищ ТПВ).	
Розвиток екологічної свідомості та екологічної культури, екологічне виховання населення	1) підвищення обізнаності населення з питань охорони навколишнього середовища, вторинної переробки відходів, збереження ресурсів, енергозаощадливості; 2) підвищення екологічної культури в закладах освіти громади, висвітлення в засобах масової інформації питань щодо стану довкілля.		-*
Формування екологічної політики у громаді згідно норм законодавства; адаптація органів управління до можливих надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру	Готовність органів управління цивільного захисту та підпорядкованих їм сил і засобів до дій, спрямованих на ліквідацію можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру (внаслідок воєнних дій).		-*

* - відсутні умови недопущення негативного впливу на довкілля та здоров'я населення.

Реалізація заходів проєкту Програми дасть можливість здійснити заходи щодо покращення стану екологічної безпеки Кременчуцької міської територіальної громади, у тому числі: створення ефективної системи управління відходами, що відповідає сучасним потребам екологічної безпеки, залучення інвестицій у сферу поводження з відходами; відновлення природного стану та функціонування річкової системи в громаді; залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості; збільшенню рівня очистки стічних вод, модернізація систем водозабезпечення та водовідведення, підвищення рівня екобезпеки даних послуг; забезпечити населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм; удосконалення місцевої екологічної політики; підвищення рівня суспільної екологічної свідомості; охорони і раціонального використання земель, природних рослинних ресурсів.

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

8.1. Обґрунтування вибору

Програма економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік розроблена з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року відповідно до:

Стратегічної цілі 1 - ВИСОКА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ, КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ДОБРОБУТ, зокрема *Операційній цілі 1.1.* - Здорове населення області з максимальною тривалістю активного періоду життя;

Стратегічної цілі 3. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БАЛАНСУ ЕКОСИСТЕМ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ, зокрема *Операційній цілі 3.3.* - Раціональне та екобезпечне господарювання; *Операційній цілі 3.4.* - Збереження та відтворення якості довкілля.

Заходи Програми, спрямовані на досягнення даних цілей, пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення соціального та екологічного благополуччя населення, зниження ризиків здоров'ю населення.

При обґрунтуванні вибору сценарію реалізації проєкту ДДП акцентовано увагу на таких аспектах як: поліпшення екологічної ситуації у питанні водних ресурсів та підвищення екологічної свідомості населення, збереження та збільшення об'єктів ПЗФ, збільшення енергозбереження та енергозаміщення, збільшення використання альтернативних джерел енергії, збільшення водопостачання та водовідведення населення, забезпечення населення питною водою відповідно до санітарних норм, формування ефективної системи управління відходами, відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку Полтавської області.

Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації проєкту ДДП вказує на те, що реалізація Програми позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін регіону, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

Альтернатива. Альтернативою до даного проєкту ДДП є його не прийняття та збереження існуючої ситуації в громаді. Якщо документ державного

планування не буде затверджено, це створить умови для невиконання Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року а також законодавства України. Крім того, основний ризик при збереженні існуючої ситуації – можливість виникнення екологообумовлених захворювань населення. Тому постає необхідність у продовженні позитивних тенденцій збалансованого розвитку Кременчуцької міської територіальної громади, а отже - реалізації проекту Програми. Попередня оцінка соціального ризику розглянутих альтернатив наступна:

1) Перший сценарій (базовий) – прийняття проекту Програми, соціальний ризик від реалізації заходів Програми становить 0,0000055 одиниць та характеризується як прийнятний, відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року та законодавству України;

2) Другий сценарій (альтернативний) – без прийняття Програми – 00,0000980 одиниць та характеризується як умовно прийнятний, не відповідає Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року, Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року та приводить до порушення законодавства України.

Таким чином, можна констатувати, що альтернативний сценарій не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення (див. розділ 2).

8.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність проекту Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, надано прогноз впливу на навколишнє з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту Програми є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству України у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проекту ДДП з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано природні умови території Кременчуцької міської територіальної громади, включаючи характеристику компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі забруднення атмосферного середовища та водного середовища;
- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;
- проаналізовано вплив на ґрунти, підземні води;
- проаналізовано вплив на стан здоров'я населення;
- 2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;
- 3) розглянуто способи ліквідації наслідків;
- 4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;
- 5) отриманні зауваження і пропозиції до проекту Програми.

У ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку Кременчуцької міської територіальної громади та підвищення якості життя населення.

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки Проекту ДДП.

Ускладнення під час здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту ДДП (Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік) не виникали.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля. Відповідно ст.17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення. Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Програма економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України "Про оцінку впливу на довкілля" здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою цієї статті. Оцінка впливу на довкілля спрямована на запобігання шкоді довкіллю, забезпечення екологічної безпеки, охорони довкілля, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, прийняття рішень про провадження господарської діяльності, яка може мати значний вплив на

довкілля, з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів. Тому при реалізації заходів Програми щодо впровадження планованої діяльності відповідно до законодавства України повинна обов'язково бути реалізована процедура ОВД.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО. Для моніторингу проєкту ДДП можуть залучатися акредитовані лабораторії (зокрема лабораторія агроекологічного моніторингу ПДАУ).

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, який здійснюватиметься під час реалізації Програми, буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище. Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними й достатніми.

Моніторинг наслідків виконання ДДП для довкілля також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час реалізації Програми. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Заходи, які будуть здійснюватися замовником (також визначені замовником засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення) з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання Програми здійснюються, але не обмежуються наступними етапами:

1. вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. візуальний огляд;
4. регулярний аналіз показників дослідження;
5. регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище;

7. регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Система запропонованих у проекті Програми ключевих індикаторів включає наступні екологічні індикатори (табл. 11). Здійснення моніторингу впливів, у тому числі на здоров'я населення за визначеними індикаторами з веденням щорічної звітності, дозволить виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання, визначити необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громадськості про поточні ускладнення та прогнозні терміни їх усунення.

Таблиця 11 - Система ключевих індикаторів для моніторингу наслідків виконання Програми для довкілля

<i>№ п/п</i>	<i>Ключові індикатори та їх одиниці виміру</i>
<i>Атмосферне повітря</i>	
1	Результати оцінки якості атмосферного повітря (порівняння з фоновими та нормативними значеннями)
<i>Енергетика</i>	
1	Економія енергоресурсів (% до попереднього року)
<i>Здоров'я населення</i>	
1	Середня очікувана тривалість життя (% до попереднього року)
2	Смертність населення за основними причинами на 1 тисячу населення (% до попереднього року)
3	Смертність дітей до 1 року життя на 1 тисячу живонароджених (% до попереднього року)
<i>Біорізноманіття, природно-заповідні території, рекреаційні зони</i>	
1	Кількість територій та об'єктів ПЗФ, площа земель територій та об'єктів ПЗФ та їх частка у загальній площі території
2	Кількість винесених в натурі меж територій об'єктів природно-заповідного фонду Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)
3	Загальна протяжність укріплення берега на Кременчуцькому водосховищі (% до запланованої протяжності укріплення)
4	Кількість винесених в натурі (на місцевості) водоохоронних зон і прибережних захисних смуг вздовж річок та навколо водойм з розробкою відповідних проектів землеустрою на території Полтавської області (% до кількості запланованих заходів)
5	Реалізація заходів покращенню лісистості області (% до кількості запланованих заходів)
6	Площа лісів та лісистість території
<i>Ґрунти</i>	
1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території
2	Площа сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей та пасовищ) та їх частка у загальній площі території
3	Вміст органічного вуглецю (гумусу) у ґрунтах сільськогосподарських угідь
<i>Поводження з відходами</i>	
1	Обсяг утворених відходів (% до минулого року)
2	Обсяг видалених відходів (% до минулого року)

3	Питома вага утилізованих відходів (% від загальної кількості утворених відходів)
4	Покращення технічного оснащення сфери поводження з відходами (% зношеності)
5	Результати оцінки токсикологічної оцінки якості ґрунтів у зоні впливу звалищ ТПВ (порівняння з нормативними значеннями)
6	Обсяг ліквідованих несанкціонованих звалищ
<i>Водні ресурси</i>	
1	Кількість населення, охопленого централізованим водозабезпеченням та водовідведенням (% до минулого року)
2	Рівень забруднення каналізаційних стічних вод (ефективність очистки на очисних спорудах)
3	Зношеність трубопроводів водозабезпечення та водовідведення (%)
4	Результати оцінки якості поверхневих вод (порівняння з нормативними значеннями)
5	Результати оцінки якості води з децентралізованих джерел водопостання (порівняння з нормативними значеннями)
<i>Інші природоохоронні показники</i>	
1	Фінансування природоохоронних заходів (% до попереднього року)
2	Кількість заходів щодо ліквідації можливих наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру
3	Реалізація заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення (% до запланованих)

Виконання низки планувальних заходів, визначених в проекті Програми є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

Реалізація моніторингу проекту ДДП здійснюється відповідно Постанови КМУ від 16 грудня 2020 р. № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення». Відповідно даної Постанови, моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку, вжиття заходів для їх усунення.

Для здійснення моніторингу замовник документа державного планування розробляє заходи з урахуванням результатів громадського обговорення, консультацій з органами виконавчої влади у процесі проведення стратегічної екологічної оцінки та транскордонних консультацій (у разі їх проведення). Здійснення таких заходів забезпечує можливість:

- виявлення наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а саме вторинних, кумулятивних,

синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (на один, три-п'ять, 10-15 років, 50-100 років відповідно), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків;

- запобігання, зменшення та компенсації негативних наслідків, зумовлених виконанням документа державного планування;

- виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає: зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення; методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати; періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями; засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, враховують специфіку документа державного планування, період, на який здійснюється планування, та необхідність здійснення моніторингу на різних стадіях виконання документа державного планування.

Замовник протягом п'яти робочих днів з дня затвердження документа державного планування розміщує на своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки затверджений документ державного планування (крім інформації, яка відповідно до закону становить державну таємницю або належить до інформації з обмеженим доступом), рішення про його затвердження, заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування, і письмово повідомляє про це Міндовкілля.

Моніторинг здійснює замовник. З метою забезпечення здійснення моніторингу замовник своїм рішенням може утворювати групи експертів, що відповідальні за здійснення моніторингу (моніторингові групи), визначати їх склад та порядок роботи. Результати моніторингу замовник оприлюднює на

своєму офіційному веб-сайті та вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Зважаючи на географічне положення Кременчуцької міської територіальної громади, транскордонні наслідки реалізації проектних рішень Програми для довкілля, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Проект Програми економічного і соціального розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на 2024 рік розроблений з урахуванням довгострокових пріоритетів Стратегії розвитку Полтавської області до 2027 року та Стратегії розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року. Основною метою економічного і соціального розвитку територіальної громади є підтримка провідних промислових підприємств, створення умов для економічного зростання, підвищення якості життя населення, поліпшення екологічної ситуації та підвищення рівня екологічної безпеки, наповнення бюджету, покращення фінансування установ охорони здоров'я, освіти, культури, спорту.

Програма ґрунтується на аналізі прогнозних тенденцій розвитку місцевої економіки, враховує основні пріоритетні напрямки та актуальні виклики соціально-економічного розвитку, вплив зовнішніх та внутрішніх чинників і ризиків, завдання і заходи економічної та соціальної політики влади на 2024 рік, індикатори ефективності її реалізації та основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку на плановий період. Тому у проекті Програми враховано: 1) аналіз тенденцій соціально-економічного розвитку Кременчуцької МТГ; 2) основні завдання та заходи; 3) очікувані результати та ключові індикатори оцінки виконання запланованих завдань; 4) перелік регіональних (цільових) програм, діючих на території області; 5) перелік пріоритетних проектів у розвитку територіальної громади, які планується реалізовувати за рахунок у 2024 році, а також перелік видатків бюджету розвитку територіальної громади на 2024 рік.

Зміни, які чинять шкідливі впливи на атмосферне повітря, ґрунти, водне середовище (поверхневі та підземні води) у результаті прийняття Програми не відбудуться. У цілому відзначається позитивний вплив Програми на природні та соціальні умови й задоволення потреб місцевого населення.

Серед головних пропозицій Програми стосовно поліпшення стану навколишнього природного середовища наступні:

- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок;
- проведення науково-технічних конференцій, семінарів, конкурсів, фестивалів та інших еколого-просвітницьких заходів;
- залучення альтернативних джерел палива, енергоефективності та енергоощадливості;
- покращення екологічного моніторингу громади, зокрема здійснення оцінки забруднення атмосферного повітря;

- здійснення заходів із збереження природно-заповідного фонду та оеленення;
- підвищення рівня екобезпеки послуг у сфері централізованого водозабезпечення та водовідведення;
- забезпечення населення питною водою відповідно санітарно-гігієнічних норм;
- підвищення ступінь очистки стічних вод, що сприятиме зменшенню забруднення поверхневих вод, модернізація міських очисних споруд;
- дослідження якості підземних вод та ґрунтів та у зоні впливу техногенно забруднених територій (зокрема у зоні впливу міського полігону твердих побутових відходів на Деївській горі).

Негативний вплив на території з природоохоронним статусом, Смарагдову мережу відсутні. Пріоритетними заходами проекту Програми щодо територій ПЗФ є здійснення заходів із збереження природно-заповідного фонду громади.

Проект Програми не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами забруднення довкілля. Проекти будівництва, які визначені у Програмі будуть проходити процедуру ОВД за необхідності відповідно до законодавства України.

Таким чином, виконання заходів проекту Програми, буде спрямовано на покращення екологічної, продовольчої безпеки громади, зменшення екологічних ризиків здоров'ю населення та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, раціональне використання водних ресурсів, зменшення забруднення навколишнього середовища стічними водами, створення системи спостереження за станом навколишнього середовища, охорони та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, та буде мати позитивний вплив на стан довкілля. Заходи Програми пов'язані між собою балансом економічної, соціальної та екологічної складових, але з пріоритетом - першочергового забезпечення сталого розвитку громади, зниження ризиків здоров'ю населення. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від виконання заходів Програми вказує на те, що реалізація проекту ДДП позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони. Це означає, що Програма спрямована на екологічно збалансований та інноваційний сценарій розвитку і не потребує розгляду альтернатив. Визначено, що сценарій без прийняття Програми не відповідає законодавству України та створює загрози населенню громади (умовно прийнятний ризик) внаслідок можливості виникнення екологообумовлених захворювань населення. Виконання запланованих заходів з охорони довкілля та здоров'я населення має спиратися на використання сильних сторін громади, максимальне використання зовнішніх можливостей, врахування слабких сторін та мінімізації зовнішніх загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку". -Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. -Режим доступу: https://mepr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf
3. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
4. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки та План заходів на 2021-2023 роки з її реалізації. –Режим доступу: <https://oblrada.kr.ua/decission/2565/pro-strategiyu-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-2027-roki-17-03-2020>
5. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Полтавській області у 2022 році. <https://drive.google.com/file/d/1neoSSXhOaPtQ6lQ4uCX6vVoViptT59l3/view>
6. Екологічний паспорт Полтавської за 2022 рік. Режим доступу – <https://drive.google.com/file/d/1KLipM65lOHcBVzrxGSCqyK8zMzmzu46/view>
7. Регіональна схема формування екологічної мережі Полтавської області (погоджена розпорядженням Полтавської обласної державної адміністрації від 14.02.2022 № 58 та затверджена рішенням пленарного засідання чотирнадцятої позачергової сесії восьмого скликання Полтавської обласної ради від 26 липня 2022 р. № 457).
8. Марушевський Г.Б. Стратегічна екологічна оцінка: методичний посіб. / Г.Б. Марушевський. К: Проект РЕОП, 2015. -95 с.
9. Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті. -[Електронний ресурс] -Режим доступу: [y:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text)
10. Огляд стану довкілля Полтавської області. III квартал 2023 року. Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації. Відділ організаційної роботи, звітності та зв'язків з громадськістю. Полтава: 2022, 19 стр. <https://poda.gov.ua/news/161566>
11. Полупан М.І., Величко В.А. Номунклатура та діагностика еколого-генетичного статусу ґрунтів України для їхнього великомасштабного дослідження. - К.: Аграр. наука, 2014. - 496 с.
12. ДБН А.2.2-1-2003 Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Зі зміною № 1.
13. Стратегія розвитку Кременчуцької міської територіальної громади на період до 2028 року, затвердженої рішенням засідання четвертої сесії Кременчуцької

міської ради Кременчуцького району Полтавської області VIII скликання від 11.03.2021.

ДОДАТКИ

Кваліфікація виконавців

Керівник - С.І. Подгородецька

Директор ПП «Інститут агрономії»,
грунтознавець (С17 №124367
від 19.12.2017 р.)

Виконавець 1. М.С. Самойлік

Інженер-еколог (спеціальність «Екологія
та охорона навколишнього середовища»
(ТА №23493320 від 30.06.2003 р.),
д.е.н., професор

Виконавець 2. П.В. Писаренко

Доктор сільськогосподарських наук
спеціальність – Екологія (ДД №003321
від 14.01.2004 р.), професор,
підвищення кваліфікації:
ПАЕУ (тема: «Розробка екологічної документації», 2022 рік)

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

Рішенням спеціалізованої вченої ради
Інституту агроекології та біотехнології
УААН

на підставі прилюдного захисту дисертації

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

присуджено науковий ступінь

ДОКТОРА
сільськогосподарських наук
зі спеціальності
екологія

Голова
Вищої атестаційної комісії України
Вчений секретар
Вищої атестаційної комісії України

[Signature]
[Signature]
ДД №003321

ВИЩА АТЕСТАЦІЙНА КОМІСІЯ УКРАЇНИ

ДИПЛОМ
ДОКТОРА НАУК

ДД №003321

видано

Гисаренку
Павлу Вікторовичу

Рішення президії Вищої
атестаційної комісії України
від *14 січня 2004* року
(протокол № *15-09/1*)

м. Київ

Certificate

учасника практичного курсу
для розробників екологічної документації

засвідчує, що

**Писаренко
Павло Вікторович**

успішно пройшов(ла) курс

з 9 по 30 серпня 2022 року

з тем:

- Визначення показників емісії (літених викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря
- Розробка Звітів з інвентаризації викидів та Документів, у яких обґрунтовуються обсяги викидів, для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами. Складання програми моніторингу.
- Розробка проектів скорочення санітарно-захисних зон
- Розробка та оформлення документів на спеціальне водокористування (складання заяви, обґрунтування потреби у воді, опис та схеми місць забору води та скиду зворотних вод, поточні ПНВПВ та перспективні ПНВПВ, нормативи ГДС, паспорти водного господарства, договори оренди водних об'єктів)
- Вторинні водокористувачі: паспорти водного господарства, угоди на водопостачання та водовідведення, контроль якості води
- «Еколог на підприємстві»: накази, журнали обліку води, організація ЗСО, контроль якості води, екологічні перевірки
- Декларація про відходи.
- Розробка реєстрових карт утворення, оброблення та утилізації відходів.
- Паспорти МВВ
- Складання та подання звітності, ведення первинного обліку, Екологічний податок, рентна плата
- Розробка інструкцій, наказів, положень

Директор
Національного центру сталого розвитку,
Президент
Професійної асоціації екологів України

Циганок Л.В.

UKRAINE

SPECIALIST'S DIPLOMA

C17 № 124367

Pidhorodetska

Svitlana

in 2017 completed the full course of
Kharkiv National Agrarian University named after
V. V. Dokuchayev
obtained qualification:

Educational qualification level Specialist
Program Subject Area "Agrochemistry and Soil
Science"

Professional qualification "Specialist in Agrochemistry
and Soil Science"

Rector Oleksandr Ulyanchenko

19 December 2017

In case of any differences in interpretation of the information on the diploma the Ukrainian text shall prevail.